DARBININKAS

XLIV NR. 77. SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. ANTRADIENIS - TUESDAY, L APKRIČIO - NOV. 17, 1959 919 WILLOUGHBY AVE., BROOKLYN 21, N. Y. 10 CENTŲ

PRIEŠ 15 METŲ. Gen. de Gaulle įteikė gen. Eisenhoweriui laisvės kovos medalį.

Kodėl de Gaulle nutylėjo Baltijos valstybes?

Į tai atkreipė de Gaulle dėmesį Pavergtų Europos Tautų Seimas

Pavergtos Europos Tautų Seimas lapkričio 12 pasiuntė Prancūzijos prezidentui de Gaulle telegramą. Joje dėkoja prezidentui už žodžius, kuriuos jis pasakė apie pavergtos Europos kraštus spaudos konferencijoje lapkričio 10.

(De Gaulle buvo pareiškęs, kad Sovietų valdomi kaimynai, jei jie galėtų pasisakyti laisvai, jie didele dauguma atmestų komunistų režimą).

Tačiau telegramoje Pavergtos Europos Tautų Seimas apgailestauja, kad suminėdamas komunizmo pavergtus Europos kraštus, de Gaulle yra nutylėjęs Lietuvą, Latviją ir Estiją, kurios yra tokioje pat padėtyje kaip ir kiti Europos pavergtieji.

De Gaulle pasisakymas dėl pavergtų kraštų padėties vertinamas teigiamai. Po Amerikos Kongreso priimtos ir prezidento Eisenhowerio paskelbtos "pavergtų tautų savaitės" tai pirmas viešas valstybės galvos pareiškimas. Jis yra naujas Europos diplomatų tyloje dėl pavergtos Europos dalies.

Tas pareiškimas juo labiau traukia dėmesį, kad de Gaulle virsta Europos kontinento vadovaujančia politine centrine figūra. De Gaulle, susitaręs su kancleriu Adenaueriu ir jo remiamas, imasi kitokios politikos, nei Anglija ir Amerika.

De Gaulle ir Adenauerio vienybė Europos kontinento likimui perimti į savas rankas palyginama su Briando ir Stresemanno vienybe po pirmojo pasaulinio karo.

Su Baltijos valstybių atstovais solidarizavo visi Pavergtų Europos Tautų Seimo nariai, reikšdami apgailestavimą de Gaulle dėl ano nepilno sąrašo. **Tačiau tebėra neaišku, kodėl tai de Gaulle padarė: ar tai yra užmiršimas, ar tai reiškia de Gaulle seną užsiangažavimą Maskvai, kada jis ten lankėsi su Bidault 1944 dar karui tebeeinant; ar tai noras nutylėti prieš atvykstant Chruščiovui į Paryžių, kad jis nebūtų erzinamas.**

De Gaulle praeityje nepastebėta pareiškimų, iš kurių būtų matyti de Gaulle nusistatymas Baltijos klausimais. Pavergtų Europos Tautų Seimo kreipimasis siekia, ar de Gaulle nesuras progos savo pasisakymus papildyti ir išaiškinti savo poziciją dėl Lietuvos, Latvijos, Estijos.

Bruknių istorija darosi ir linksma

Sveikatos sekretorius Flemming pasirūpino, kad Chicagoje būtų konfiskuotos bruknės, atgabentos iš Wisconsino (40,000 svarų), iš Washingtono ir Oregono. Visame krašte laboratorijose tikrinama, ar bruknės apkrėstos chemikalais, kuriais buvo naikinamos piktžolės. Augintojai sujaudinti milijoniniais nuostoliais. Labiausiai Massachusetts, kuris priaugina 55 proc. visų Amerikos bruknių, toliau Wisconsin — 25 proc., New Jersey 12 proc., Oregon — 8 proc.

Tačiau tuo metu viceprezidentas Nixonas pareiškė, kad bruknių isterika yra be pagrindo ir pats bruknes vartoja. Sen. Kennedy bruknių sunką geria. O sveikatos sekretorių Flemmingą visai nuginklavo jo žmona, pareikšdama, kad kalakutą ji vis tiek gamins su bruknėm.

TAIP RENKA BRUKNES

TIKĖJIMAS IR GYVENIMAS

Prancūzijoje atgijo vardas Eduardo Herriot, mirusio 1957 kovo 26. Herriot buvo tris kartus ministeris pirmininkas, radikalų partijos lyderis, kovotojas prieš katalikų bažnyčios įtaką Prancūzijoje. Tačiau jis mirė su bažnytiniais kardinolo Pierre Gerlier patarnavimais. Tai buvo didelis smūgis karingiem Prancūzijos laisvamaniam ir masonam.

Pereitą savaitę priimant naują narį į Prancūzų akademiją vietoj Herriot, pirmininkaujantis ir Herriot vietininkas stengėsi sudaryti įspūdį, kad Herriot ir mirdamas buvęs ištikimas savo laisvamanybei. Tada kardinolas Gerlier paskelbė viešai, kad jo draugas Herriot su juo kalbėjosi religiniais klausimais ir du kartu prašė palaidojamas katalikiškai.

JUNGT. TAUTOS IR VENGRIJA

Amerika, Anglija, Prancūzija ir kitos vakarinės valstybės numato reikalauti, kad šioje sesijoje Jungt. Tautos svarstytų Vengrijos klausimą. Naujosios Zelandijos atstovas Leslie Munro turi padaryti pranešimą apie Vengriją. Tam jis buvo išrinktas JT pernai.

Tačiau dalis vakariečių nebenori klausimo kelti. Girdi, tai palaikys šaltąjį karą ir tai būsią prieš "Camp David dvasią" (prezidentas Eisenhoweris buvo pareiškęs, kad jam toks terminas nepažįstamas).

—Kremlius šoko lapkričio 7 proga. **Tai buvo pirmas sykis nuo laiko, kai Leninas paėmė Kremlių. Net sovietinis prezidentas** Vorošilovas, 78 **metų, sukosi su Ekaterina Furtseva.**

Prezidentas lankysis ir Ispanijoje

Prezidentas Eisenhoweris savo kelionės maršrutą po Aziją, Europą, Afriką praplėtė — jis lankysis ir Ispanijoje.

Ispanija tai sutiko su pasitenkinimu. Ispanam tai yra ženklas, kad jų teritorija yra svarbi Europai ginti. Taip pat ženklas, kad vakarų valstybių ir asmenų kritika Franco režimui per tiek metų pripažinta neteisinga. **(Ką dabar darys Pavergtų Europos Tautų Seime socialdemokratų unijos atstovai, kurie piestu stojo prieš pavergtųjų delegatūrą Ispanijoje?).**

BARBARA EISENHOWER, prezidento marti, lydės prezidentą kelionėje per 11 kraštų, iškilmėse pavaduodama prezidentienę.

— **Prancūzijos** prezidentas de Gaulle lankysis Anglijoje balandžio 15.

Anglija nusileido de Gaulle nuomonėm: viršūnių konferencija bus pavasarį

Anglijos užsienių reikalų ministerio Lloydo kelionė į Paryžių pereitą savaitę išaiškino du dalykus — viršūnių konferencijos laiką ir Vakarų konferencijos opiuosius klausimus.

Viršūnių konferencija atidėta į pavasarį. Valst. sekretoriaus Herterio pareiškimu, gal prieš balandžio pusę. Tai nulėmė de Gaulle ir Chruščiovas.

De Gaulle nenorėjo anksčiau, kol klausimai tarp Vakarų neišaiškinti ir kol Prancūzija nėra atgavusi lygių teisių Vakarų politikoje. Paaiškėjo, kad su viršūnių konferencija nesiskubino ir Chruščiovas. Jam pasiūlė de Gaulle atvykti į Paryžių tarp vasario 20 ir kovo pabaigos. Chruščiovas pasirinko kovo 15. Tokis pasirinkimas atidėjo ir viršūnių konferenciją. Chruščiovas gal yra taip pat suinteresuotas atvykti į viršūnių konferenciją su naujais laimėjimais

Europos didieji ima susiprasti

Anglijos min. Lloydas sutiko su Prancūzijos pažiūra ir dėl viršūnių konferencijos programos.

Anksčiau Anglija ribojosi tik Berlyno klausimu. Kancleris Adenaueris, matydamas, kad Vakarai nieko tuo reikalu negalės gauti, o tegali tik nusileisti, stovėjo už tai, kad Berlyno klausimas viršūnių konferencijoje nebūtų svarstomas. Jo ir de Gaulle sutarimu, turėtų būti svarstomas nusiginklavimas, nesikišimas į kitų kraštų reikalus (viduriniai rytai, Alžiras ir kt.), pagalba atsilikusiem. Lloydas su visu tuo sutiko. Tai palengvins susitarimą Paryžiuje gruodžio 19 Vakarų konferencijai.

Žingsnis pirmyn ir Vakarų ūkinėje vienybėje

Lloydas ir Prancūzijos ministeris sutarė dėl ūkinių santykių tarp Anglijos ir vadinamos Europos ūkinės bendruomenės, kurią sudaro 6 valstybės (Italija, Prancūzija, Belgija, Luxemburgas, Olandija ir Vokietija). Anglija kaltino anksčiau, kad šios šešios valstybės parems labiau savo gaminius, o diskriminuos tų, kurie neįeina į bendruomenę (Anglijos ir Ska dinavijos). De Gaulle anksčiau aiškino, kad Anglija siekia vykdyti savo tradicinę politiką — palaikyti Europos kontinento valstybių tarpe nesutarimą, kad pati Anglija galėtų būti tarpininku ir sprendėju. Paryžiuje sutarta, kad bendruomenė nedarys jokios diskriminacijos nenarių gaminiam ir palengvins muitus.

Lenkija ir vėl Maskvos keliu?

Lenkijos valdžia pereitą savaitę išvarė NYT korespondentą A. M .Rosenthalį, išbuvusį Lenkijoje nuo 1958. Į pasiteiravimą, ar Rosenthal neteisingai informavo apie Lankiją, užsienių reikalų ministerijos pareigūnas paaiškino: ne tai svarbu, ar teisingai ar neteisingai, bet Rosenthal per giliai ir per smulkmeniškai leidžiasi į Lenkijos vidaus gyvenimą; o tai nepatinka valdžiai ir partijai.

Lenkijoje vidaus laikraščiam veikia cenzūra, užsienio korespondentų informacijos necenzūruojamos. Bet išsiuntimu mėgina paveikti korespondentus, kad jie nerašytų, ko valdžia nenori.

Amerikos valst. departamentas įspėjo Lenkijos vyriausybę, kad tokis elgesys su Amerikos spaudos žmonėm gali atsiliepti Amerikos ir Lenkijos santykiam. Tačiau toks Lenkijos vyriausybės elgesys kaip tik rodo, kad Gomulka nebeatlaiko Maskvos spaudimo laikytis ben dros linijos. Laisvės, kurios buvo laimėtos 1956, vis labiau siaurinamos.

PIRMOJI IR ANTROJI. Prezidentienė ir viceprezidentienė prezidentienės 63 gimtadienyje lapkričio 13.

Amerikos nusistatymas dėl Indijos

Indijos ir kom. Kinijos konfliktas tebėra labiausiai dėmesį patraukęs. Kinija lapkričio 14 mėgino įtampą atleisti, grąžindama 9 Indijos policininkus, kuriuos Kinijos kariuomenė buvo paėmus spalio 20-21.

Indijos min. pirm. Nehru buvo priverstas atsakyti agresoriui, kad Indijos kariuomenė gins savo sienas (nors tos kariuomenės Indija teturi 500,000 prieš Kinijos 3.000,000). Privertė indų demonstracijos prieš Kiniją, reikalavimas, kad būtų atleistas apsaugos min. Krishna Mennon, palankus komunistam. Pakilusi patriotinė nuotaika privertė net Indijos komunistus pasisakyti prieš Kinijos komunistų reikalavimą atiduoti jiem Ladakh.

Maskvos ir Amerikos padėtis konflikte dėl Indijos

Chruščiovas oficialiai pakartojo savo pageidavimą, kad konfliktas būtų sprendžiamas derybų keliu, bet demonstravo savo neutralumą. Neutralumą mėgino pademonstruoti ir vals. sekr. Herteris, bet jam nekaip išėjo. Spaudos konferencijoje jis sutiko ,kad Amerika neturi savo pažiūros, katra pusė yra teisinga — ar Indija ar kom. Kinija. Tačiau po konferencijos Herteris jau paskelbė pareiškimą, kad klaidinga esanti kom. Kinija, nes ji pavartojo smurtą.

Nors Herteris pasitaisė, bet jo pirmykštis pareiškimas, sakoma, atsilieps prezidento Eisenhowerio priėmimui Indijoje.

KODĖL TAIP KALBA IR DARO

Maskva jaučiasi pakankamai stipri agresijai, o Vakarai nori įsikalbėti, kad jie pakankamai silpni savo pozicijom išlaikyti

KAS NORI POLITINIO STATUS QUO?

Tyčia ar netyčia vėl susipainiojame žodžiuose. Sakome: Sovietai nori Europoje status quo išlaikymo, o Vakarai su tuo nesutinka. Iš tikrųjų tai yra priešingai: Vakarai nori išlaikyti status quo, o Maskva reikalauja jį keisti. Maskva nori padėtį keisti, kad galėtų pasistūmėti pirmyn. O Vakarai tiktai ginasi, kad išlaikytų tai, kas yra.

Ar laikytis esamoj padėty, ar nusileisti ir kiek, Vakarai savo tarpe ir nesutaria. Toliausiai su nuolaidom šiandien eina Anglija. Atspariausia šiandien Prancūzija. Vakarai tarsis dėl to tarp savęs Paryžiuje.

KODĖL NUOLAIDOS NUO STATUS QUO?

Politiniai reikalavimai yra tiek stiprūs, kiek diplomatinius žodžius paremia ginkluota jėga. Jeigu Vakarų kai kurie sąjungininkai daros labai nuolaidūs, tai dėl to, kad mato Vakarų ginkluotą atramą esant silpnesnę nei Chruščiovo.

Karines jėgas palygina gen. Max S. Johnson, dvejus metus lankęs Nato karines bazes Europoje. Jo išvados: nors Amerika per 10 metų išleido 50 milijardų Nato karinei jėgai organizuoti, bet karinių jegų balansas nėra Amerikos naudai. Būtent:

—Vakarai turi Europoje 21 su viršum divizijų, bet dėl įvairių priežasčių tų divizijų karinė jėga tėra lygi 10 - 12 sovietinių divizijų. Sovietai turi Europai 20 divizijų ir greitai gali mesti dar 50 kitų divizijų.

— Vakarai turi Europos reikalui 2,500 lėktuvų, Sovietai turi 5,000.

—Taigi Vakarai turi tik pusę tos jėgos, kurią turi Europoje Sovietai. Konvencionalinių ginklų kare Nato jegos negalėtų atlaikyti Sovietų invazijos, ir per kelias dienas Sovietai pasiektų Reiną.

— Vakarai yra pranašesni už Sovietus ilgos distancijos aviacija, kuri gali veikti atominėm bombom tolimame Sovietų užnugaryje.

Šitokia karinė padėtis paaiškina, kodėl Vakarai nesiryžta rodyti politinės ofenzyvos, kelti savų reikalavimų Sovietam, o stengiasi tik apraminti Sovietus ar kalbėti apie naujas Maskvai nuolaidas.

Šitokia karinė padėtis paaiškina taip pat, kodėl Maskvos politiniai reikalavimai eina sykiu su reikalavimais karinėje srityje: nori Vakarų karinę jėgą dar labiau susilpninti.

AR BUS NUOLAIDOS NUO STATUS QUO KARINĖJE SRITYJE?

Senas yra Maskvos reikalavimas atimti iš Vakarų tą ginklą, kuriuo ji yra pranašesnė. Pirmiausia tai — **sustabdyti atominių ginklų bandymus.** Amerika iš dalies su tuo reikalavimu jau sutiko — sustabdė tokius bandymus iki šių metų galo. Prieš tokią Amerikos vyriausybės nuolaidą paskutiniu laiku ėmė kelti griežtą balsą gub. Rockefelleris, o taip pat b. prez. Trumanas, nors jo partija jam dėl to priešinga.

Antras Sovietų reikalavimas **—panaikinti bazes, iš kurių Amerika gali operuoti savo tolimojo skridimo bonbonešiais.** Apsaugos departamentas paskelbė, kad kai kurios bazės bus likviduotos ar sumažintas lėktuvų kiekis strateginiam reikalam, nes lėktuvus gali atstoti ilgos distancijos raketos.

Sen. M. Mansfield tai patvirtino, o sen. G. Aiken pažymėjo, kad bazės nustoja savo pirmykštės reikšmės, kad raketa pasiekia 5,000 mylių.

Kai kurie laikraščiai samprotauja, kad ir Chruščiovas ir Eisenhoweris pripažino, jog atominis karas sunaikintų abidvi puses. Taigi jis negalimas ir jei kiltų karas, tai jis turėtų būti vėl tik konvenciniais ginklais. Bet konvenciniais ginklais Vakarai negali lygintis su Sovietais.

Šitokiais išvedžiojimais ruošiama opinija ir nuolaidom karinėje srityje. Anksčiau buvo skelbiama, kad Amerika yra galinga, taigi gali toliau nesistiprinti; dabar sudarinėjama nuotaika, kad Amerika nebeprisivys savo karine galybe Sovietų, taigi neverta ir biudžetą pūsti kariniam reikalui.

Kas patikrins, ar ir tuose apskaitymuose bei įtikinėjimuose nėra tokios pat apgaulės kaip televizijos žaidimuose?

GEN. MAX S. JOHNSON aliarmavo dėl Nato.

Amerikos rūpestis išvengti deficito

Amerikos užsienio deficitas eina nuo 1949. Iki š.m. vidurio deficito susidarė 14.6 milijardų. Deficitui didėjant nesulaikomai krinta dolerio vertė.

Vyriausybė, siekdama deficitą sumažinti ir biudžetą subalansuoti, pirmiausia numato kirsti apsaugos išlaidas. Labiausiai armijos išlaidas, atitraukiant kai kuriuos dalinius iš Europos ir tokiu būdu sumažinant "Europos skydą".

Antra priemonė — Amerika siekia, kad jos gaminiam būtų neužkirstas kelias į užsienius. Prancūzija labiausiai buvo apsisaugojus muitais. Bet paskutiniu laiku juos sumažino Amerikos importui.

Nauju keliu

Vokietijos socialdemokratai atsijaunino

Vokietijos soc. demokratai lapkričio 14 pasisakė už laisvas įmones ir už apsiginklavimą. Tai reiškia, kad socialdemokratai atsisakė nuo savo linijos. Prieš 6 metus jie buvo paskelbę kovą pastangom Vokietiją apginkluoti; taip pat kovojo už marksistinį įmonių suvalstybinimą. Tačiau gyvenimas parodė, kad visuomenės dauguma nėjo su jais. Tad jie dabar pasikeitė ir mėgina su visuomene eiti. Pasisakymą už stambiųjų įmonių suvalstybinimą parėmė tik 40 atstovų iš 345.

—Gallupo institutas apskaitė, kad demokratų balsuotojų yra 56,200,000, respublikonų 37,600,000, neapsisprendusių 8,500,0. Pereitais metais respublikonų skaičius padidėjęs 1 mil., demokratų 2 mil.

—Prezidentas Eisenhoweris pareiškė, kad asmeniškai jam patinka Rockefelleris, bet rinkimų kampanijoje prezidentas bus neutralus.

Ar kas nors rūpinasi ten apie mus?

Mažo amerikiečio įspūdžiai kelionėje į Gdynę

Lenkija dabar yra labiausiai iš visų satelitų dėmesio centre. Du dalykai labiausiai joje stebimi. Vienas — tai daugiausia laisvės nuo 1956 metų turėję lenkai dabar vis labiau varžomi ir reikalaujami laikytis komunistinės maskvinės linijos. Varžtai dedami rašytojam ir menininkam iki tiek, kad lenkų rašytojų sąjunga grasina skelbti kūrybos boikotą — visai neberašyti. Iš kitos pusės stiprėja maisto trūkumas; valdžia paskelbė specialiai vieną pridėtinę dieną be mėsos. O mokantieji pro ašasas juoktis sako:

Gomulka norėtų susitarti su kardinolu Wyszynskiu, kad jis pasninką paskelbtų ne tik penktadieniui, bet visom savaitės dienom.

Tuos Lenkijos gyvenimo ženklus pastebi užsienio stebėtojai, kurie gyvena ar lankosi Varšuvoje. Tačiau sostinėje yra geriau negu tolimame užkampyje. Sostinėje turistam ir korespondentam pataiko parodyti kitokį gyvenimą negu eiliniam piliečiui, kuriam valdžios pareigūnai nemato reikalo gerintis.

Vienas tokis paprastas darbo žmogus užsienietis pateikė savo įspūdžius **The Saturday Evening Post** laikraštyje kaip tik iš užkampinio miesto — iš Gdynės. Tas keleivis yra amerikietė **Greta Van Dyke Turska,** kuri buvo kilusi iš Stetino, į Ameriką atvykusi 1920, ištekėjusi už lenko, kilusio iš Gdynės, Amerikos armijos pirmojo pasaulinio karo veterano.

★

Turska pasakoja, kad ji lankėsi Gdynėje prieš karą 1932 savo vyro šeimoje. Nuo tada palaikiusi su giminėm santykius laiškais. Nuo 1939 į visus jos laiškus nebuvo jokio atsakymo. Po karo jai šovusi mintis aplankyti vėl Gdynę ir gimines, nors jos vyras jau buvo miręs. Ji taupiusi kiekvieną savaitę nuo savo algos, kurią ji gaudavo tarnaudama parduotuvėje. Jau 1955 ji galėjusi nuvykti į Berlyną. Ten gavusi ji rytų Vokietijos vizą keturiom dienom. Norėjusi aplankyti pirma savo gimtąjį miestą Steiną. Tačiau perėjus į rytų Berlyną, ji buvo pakviesta į pasienio sargybos postą.

Policininkė moteris išrengė ją nuogai ir iščiupinėjo kiekvieną drabužio siūlę.

Po tokio pirmo sutikimo, atsidūrusi gatvėje, buvo nustebinta elgetų gausumo. Sujaudinta ir sunervinta ji negalėjo rasti nė geležinkelio stoties, iš kurios eina traukiniai į Steiną. Po keturių valandų bastymosi rytų Berlyne ji movė atgal į vakarų Berlyną. Jau vakarų Vokietijoje apie Acheną ji surado savo vyro dvi seseris su šeimom, pabėgusius iš Gdynės. Bet ir jos nieko nežinojo apie likimą tų, kurie buvo Gdynėje.

Išleidusi pinigus, Turska grįžo atgal į Ameriką ir vėl stojo į darbą. Po dviejų savaičių ji gavo laišką iš Steponę, vieno iš vyro artimų giminaičių, buvusio Lenkijos armijos aviatoriaus. Pirmą laišką po penkiolikos metų. Ar ji atvyks kada į Europą? — teiravos laiške Steponas.

Turska vėl pradėjo taupyti pinigus. Po trejų metų ji pasiryžo iš naujo keliauti. Tai buvo jau 1958 metų pabaiga, ir kelionėm Lenkija buvo jau suvaržymus atleidusi.

Iš Lenkijos konsulo gavo vizą 16 dienų; pasiuntė kelionių biurui iš anksto 120 dolerių; tai buvo mokestis už jos būsimą pragyvenimą Lenkijoje — dienai po 7.5 dol.

Už tuos dol. gavo kuponus, kurie Lenkijoje galėjo būti iškeisti į zlotus, arba kuriais taip pat galima buvo apmokėti viebučių sąskaitas.

Iš Amsterdamo ji parašė Steponui, kad Varšuvos aerodrome ji turi būti lapkričio 4. Ten per 45 minutes buvo patikrinti jos dokumentai ir daiktai, nuvesta į kitą kambarį, kur jos kuponai buvo iškeisti į zlotus. Ten žmonės atrodė skurdžiai. Ir baigus oficialumus pastebėjo susenusį liguistą žmogų, kuris buvo labiau panašus į griaučius nei į jos Steponą, aną šaunų Lenkijos lakūną. Steponas parpuolė ant kelių ir, bučiuodamas jos rankas, ašarojo.

Jis buvo išstovėjęs aštuonias valandas, kad patektų į traukinį, kuris ėjo į Varšuvą, norėdamas ją pasitikti.

(bus daugiau)

JALTOJE 1945. Prezidentas Rooseveltas po dviejų mėnesių mirė; Churchillis sakosi tada spaudęs Ameriką tvarkyti santykius su Sovietais, kol jie neturi atominės bombos; tačiau ir pats Churchillis žodžio netarė pačioje Jaltoje dėl Stalino agresinių pretenzijų į Baltijos valstybes.

SPAUDA

CHURCHILLIS, ATOMINĖ BOMBA IR STALINAS

Churchillis tebėra gyvas, bet jau praeities žmogus. Jam dabar anglai ir paminklą pastatė. Ir jo idėjas iškelia prasivėdinti į dienos šviesą. Jos nebegali daryti įtakos dabarčiai. Jos tik padeda suprasti, kodėl dabartis yra nuėjusi tokiais šunkeliais.

Minimas tarp kitų dalykų ir Churchillio nusistatymas dėl atominės bombos.

Amerika pirmoji pavartojo atominę bombą karo reikalam. Tai buvo 1945 Hiroshimoje. Churchillis buvo atsiklaustas nuomonės iš anksti ir tam pritaręs. Dėl antros bombos (Nagasaki) amerikiečiai jo neatsiklausę.

Atominę bombą Churchillis laikė dideliu įrankiu politiniam siekimam. Priešingai nei jo tautiečiai darbiečių lyderiai Attlee ir Bevinas. Churchillis kartojo: tik atominės bombos baimė sulaikė Sovietus nuo žygio į Europą karo pabaigoje.

Atominę bombą teisingai įvertino ir Stalinas, kaip ir Churchillis. Pirma bomba Maskvoje padariusi tokį įspūdį, lyg ji būtų sprogusi ne Japonijoje, bet pačioje Maskvoje.

Churchillis ragino tada skubėti sutvarkyti politinius reikalus, kol dar rusai yra atominės bombos baimės veikiami ir savo atominės bombos neturi. Savo garsioje kalboje Fultone 1946 Churchillis įspėjo: "Sovietai nori karo vaisiais pasinaudoti be karo". O silpnumas ir neapsisprendimas — samprotavo Churchillis — veda į karą. Reikia duoti Sovietam suprasti, kad vykdydami toliau savo politiką jie karo neišvengs. Churchillis ragino skubėti. Specialistai tikino, kad laiko yra: Sovietai neturės atominės bombos anksčiau kaip 1952 - 53 metais. Churchillis tuo netikėjo. Jo supratimu, Stalinas viską mes į šalį, kad tik paskubintų atominės bombos gamybą. Jis samprotavo teisingai.

Churchillis siūlė savo rinkiminėse kalbose jau 1950 šaukti viršūnių konferenciją. Stalinui paspausti jis planavo net siųsti lėktuvus su atomine bombom viršum Sovietų svarbiųjų miestų. Dalis darbiečių Churchilliui pritarė, tačiau reikalą lėmė labiausiai užsienių reikalų ministeris Bevinas, o jis tą planą atmetė. Churchillis net buvo kaltinamas, kad tokias idėjas skelbia rinkimam 1951 laimėti. Darbiečiam tuo metu užsienių politika mažiau rūpėjo. Jie užsiėmė Anglijos socialistinimu ir įmonių valstybinimu, nuo ko dabar jau traukiasi. Amerikos politikai tada elgėsi, lyg laikrodis būtų sustojęs ir gyvenimo eiga taip pat. Jie kūrė savo vidaus patogumų gyvenimą. Pirmas smūgis jiem pažadinti buvo Korejos karas 1950. Bet tuo metu nesnaudę sovietai jau turėjo atominę bombą, o ir raketų srityje jau dirbo nuo 1949, kai Amerika jų ėmėsi tik nuo 1955.

Dabar rolės pasikeitė. 1950 viršūnių konferencijos norėjo Churchillis, nes Vakaruose buvo atomo argumentas. Šiandien viršūnių konferencijos reikalauja Chruščiovas, nes tarp jo argumentų yra raketų persvara.

PAVERGTŲ TAUTŲ SAVAITĖ IR AMBASADORIAI EGZILAI

Catholic Digest lapkričio nr. ryšium su Kongreso nutarta "pavergtų tautų savaite" atkreipė akis į "ambasadorius egzilus", kurie yra Washingtone. Straipsnyje "Ambassadors in Exile" Elenore Boldinger aprašo Baltijos atstovybės ir atstovus Washingtone, konkrečiai Lietuvos ir Latvijos, nes Estija savo atstovo ten neturi.

Elenore Baldinger su žurnalistiniu taiklumu ir šiluma aprašė atstovų Juozo Kajecko ir dr. Spekke praeitį; aprašė jų kraštų pavergimą ir Amerikos vyriausybės poziciją nepriklausomos Lietuvos ir Latvijos atžvilgiu. Paskui priėjo prie klausimo:

Ką dabar tie ambasadoriai egzilai veikia?

"Didžioji dalis mūsų veiksmo — tai kantrybė", atsakė dr. Spekke, Latvijos atstovas. "Mes turime laukti, iki istorijos lapai bus atversti. Visada nėra lengva laukti, bet mes žinome, kad mūsų kraštai bus laisvi".

Jo žodžiam pritardamas, Lietuvos atstovas J. Kajeckas kalbėjo:

"Daugelis pabėgėlių ir senesnių žmonių lietuviško kilimo čia atvyksta prisėsti ir pasižvalgyti šiame mažame laisvos Lietuvos kampelyje".

Toliaus pats laikraštis informuoja skaitytojus, kad Baltijos ambasadoriam egzilam tenka dalyvauti diplomatiniuose priėmimuose, o tų diplomatų Washingtone yra 1,300; tenka sakyti kalbas ir atsakinėti į gausią korespondenciją; tenka ruošti propagandinę bei informacinę medžiagą.

O tokia informacija labai reikalinga pačioje Amerikoje. "Maža amerikiečių žino, — kalbėjo J. Kajeckas, — kad mes kovojom prieš rusus (šios okupacijos metu) apie trejis metus. Tuo laiku jokis rašytojas ir jokis užsienietis nebuvo įleistas į mūsų šalį; taip kad (kovos) istorija nepasiekė laisvojo pasaulio. O mūsų nuostoliai proporcingai buvo didesni nei Vengrijos 1957. Apie 10 proc. mūsų gyventojų buvo deportuoti".

Ir kai Juozas Kajeckas kalbėjo apie Lietuvos istoriją, — pastebi laikraštis, jo akyse švietėsi žvilgsnis į tolumas.

Kas išlaiko egzilinių atstovybių veikimą Washingtone?

Jos gyvena iš savų fondų, — informuoja laikraštis, — kuriais jom leidžia naudotis valstybės departamentas. "Kai rusai pagrobė Latviją, Lietuvą ir Estiją, — aiškino dr. Spekke laikraščiui, — Jungtinės Valstybės, atsisakydamos pripažinti Rusų pastatytas iškamšines vyriausybes, tuojau pat įšaldė visus tų valstybių fondus, kurie čia buvo apčiuopiamos sumos, tai egzilinės vyriausybės nuo tada galėjo iš jų laikytis. Kasmet mes paruošiame biudžetą, kuris pateikiamas departamentui tvirtinti. Biudžetas yra pakankamas mūsų veiklai, ir mes tikimės galėsią tokiu būdu veikti neribotą laiką".

Laikraščio pasikalbėjime su ambasadoriais keliais atvejais vis

grįžtama prie "pavergtų tautų savaitės" paskelbimo ir reikšmės.

Daugelis buvo užmiršę, kad mes egzistuojame. Ir dabar staiga kiekvienas ima teirautis apie pavergtas tautas. Geras yra daiktas ir Amerikai pagalvoti, ką komunistinė priespuda gali kraštui padaryti".

"Lietuviai visur jaučia dėkingumą už tą prokliamaciją, — kalbėjo J. Kajeckas. — Jos moralinė parama, kaip lygiai ir paskatinimas melstis bus istorinės reikšmės. Lietuviai meldžia laisvės jau beveik 20 metų. Jie niekada neapribos savo maldų viena savaite, bet jas tęs, iki jų kraštui bus atstatyta nepriklausomybė. Bet prezidento taurus gestas palaiko mūsų viltis, kad tikrai ateis diena, kada Lietuva ir visos pavergtos tautos vėl džiaugsis tikrosios laisvės palaima".

Atkreipkite dėmesį į šiuos svarbesniuosius punktus:

1. Vienintelė Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Draugija New Jersey ir New York'o valstybėse;
2. Mandagus ir greitas patarnavimas anglų ir lietuvių kalbomis;
3. **3½ dividendo** nuo 1959 m. liepos mėn 1 d. Dividendas išmokamas keturius kart per metus;
4. Turtas (Assets) — $2,036,619;
5. Geromis sąlygomis duodamos paskolos (morgičiai) namams įsigyti;
6. Saugi vieta pinigams taupyti, nes draugija yra apdrausta "FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION" ir yra narys "FEDERAL HOME LOAN BANK";
7. Plačiai veikia "CHRISTMAS CLUB" — vienintelė priemonė šventėms pinigų susitaupyti;
8. Priimami pinigai šviesos ir gazo sąskaitoms apmokėti.

Draugijos adresas: **24 Davis Ave., Kearney, N. J.**

Telef.: WYman 1-0001

JULIUS PAKNIS, Pirmininkas

WM. POCUS, Reikalų Vedėjas

S. DASKER, Reikalų Vedėjo padėjėja

Lietuvos Vyčių Radijo Programa

Transliuoja iš stiprios radijo stoties WLOA. 1550 kilocycles

KIEKVIENĄ SEKMADIENĮ—NUO 1:30 IKI 2:00 VAL.

Jei norite šioje radijo programoje skelbtis, kreipkitės adresu

KNIGHTS OF LITHUANIA WLOA

BRADDOCK, PA.

HOLY LIGHT

BAŽNYTINIŲ ŽVAKIŲ DIRBTUVĖ

RELIGIOUS CANDLES OF EVERY DESCRIPTION

SAV. B. KUČINSKAS

35 So. 8th Street — EVergreen 7-2155

Brooklyn 11, N. Y. — Resid. ILlinois 8-7118

Perkant - parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiausiais apdraudos reikalais, federalinių ir valstybinių taksų (Income Tax) užpildyti, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders), Mutual Funds

Kreiptis:

HAVEN REALTY

Joseph Andrusis Insurance

87-09 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N.Y.

Tel.: VI 7-4477

Šiokiadieniais — 9 val. ryto ligi 9 val. vak.,
sekmadieniais — 1 val. p.p. ligi 5 val. vak.

Norite geros—meniškos fotografijos

portreto, šeimos, vaikų, įvairių progų, vestuvių, krikštynų, gimtadienių, įvairių pobūvių ir pan. nuotraukų; norite atnaujinti seną fotografiją?

Jums geromis sąlygomis padarys

VYT. MAŽELIS

gyv. 422 Menahan St., Ridgewood, Brooklyn, N. Y.

Skambinti tel. HYacint 7-4677

FESTIVAL RESTORANAS IR BARAS

VACYS STEPONIS, savininkas

40 East 26th Street, New York City, N. Y.

Tel. MU 3-2928

GERI PIETŪS IR VAKARIENĖ — JAUKUS BARAS

Salės vestuvėm, susirinkimam ir kitiem pobūviam

Salėje gali tilpti 200 žmonių

LIETUVIŲ SUSIRINKIMAMS SALĖ NEMOKAMAI

Mielai kiekvienas bus sutiktas

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

VYTAUTAS BELECKAS
SAVININKAS

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms, ir kitoms pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

DARBININKAS Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKĄ, LDS ORGANĄ DARBININKĄ ir LIETUVIŲ ŽINIAS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

SUBSCRIPTION RATES		PRENUMERATOS KAINA	
Domestic yearly	$6.00	Amerikoje metams	$6.00
Brooklyn, N. Y.	$6.50	Brooklyn, N. Y.	$6.50
Half year	$3.50	Pusei metų	$3.50
Foreign	$6.50	Užsienyje	$6.50

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUŽIEDĖLIS
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.
REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.
Tel.: GLenmore 5-7281

Ką reiškia komunistinis "ne"

Lietuvoje sovietinis laikraštis parašė ir užtikrino, kad Vakaruose pasklidusios kalbos apie Maskvos projektą įvesti rusų raides lietuvių raštam esančios be pagrindo ir nesąmonės.

Jei taip būtų užtikrinę nekomunistai, galėtum patikėti tardamas: pasakė, kad ne, tai ir ne. Tačiau komunistinėje kalboje "ne' 'turi dar ir kitokią prasmę. "Ne" reiškia pvz., kad apie tai dar negalima kalbėti.

Kaip tokia prasme komunistai vartoja "ne", skaudžiai iliustravo sovietinės okupacijos pradžioje pareiškimai apie žemės nusavinimą ir kolektyvizaciją.

★

Paleckio valdžią iškišus į priekį, pasklido kalbos apie kolchozus. Tada 1940 birželio 23 agronomas Matas Mickis, gavęs žemės ūkio ministeriją, kreipėsi į ūkininkus: "Ūkininkai, žinokite ir tikėkite ...

Kiekvienam ūkininkui, kuriam žemė yra pragyvenimo šaltinis, ... garantuojama visiška jos neliečiamybė. Toji jūsų žemė, kurią jūs esate amžiais persunkę savo prakaitu ir krauju, yra jūsų ir pasiliks jūsų. Nebus daroma jokių pasikesinimų į bet kokį jūsų turtą, kuris yra sunkaus jūsų darbo vaisius' '(Lietuvos Aidas 1940 birželio 23).

Praėjo nuo to užtikrinimo tik viena savaitė, ir liepos 1 Vilniuje matininkų suvažiavime Mickio pareigūnas žemės reformos direktorius Stasys Elsbergas viešai pasakojo apie paruoštą žemės reformos įstatymą visai ne tokį, kaip buvo pasakoję Mickis. Jis kalbėjo: ...**"Privačių savininkų žemės... paliekamos 50 ha, bet numatoma mažiau arba visiškai nepalikti".** Kam nepalikti? Ogi: **"bus atsižvelgiama, kiek šie savininkai yra ir buvo lojalūs darbo žmonėms ir liaudžiai".**

Komunistinėje kalboje "darbo žmonėm" ir "liaudimi" vadina komunistų partijai ištikimuosius. Taigi, kas nebus ištikimi, tam visos Mickio garantijos negelbės.

Mickio pareigūnas dar ir daugiau buvo atviras: "vienuolynai, kuriuose dabar gyvena dykaduoniai, kraštui visai nenaudingi, bet kenksmingi, bus panaikinti ..." (Lietuvos Aidas 1940 liepos 2).

Taip buvo paskelbta Lietuvos Aido rytinėje laidoje. O jau popietinėje laidoje Mickis įgaliojo Eltą pasakyti "ne":

"Žemės reformos departamento direktoriaus S. Elsbergo pranešimas ... yra ištisai pramanytas ir provokacinio pobūdžio. Direktorius S. Elsbergas nuo liepos 2 d., žemės ūkio ministro įsakymu, iš einamųjų pareigų pašalintas".

Kitu oficialiu komunikatu pasakė "ne" ir dėl kalbų apie tikėjimą: "Kvaili ir naivūs yra būkštavimai žmonių, bijančių, kad dabar Lietuvoje neuždarytų bažnyčių, neišvarytų kunigų, nepersekiotų tikinčiųjų. Tokių gandų skleidimas yra vienas iš liaudies priešų dabar vartojamų kovos metodų".

★

Ar daug laiko reikėjo, kad pasirodytų, jog teisybę kalbėjo ne Mickis, o jo direktorius Elsbergas? Buvo padaryta net daug žiauriau, nei Elsbergas kalbėjo. Žiauriau ir su žemės atėmimu, ir su bažnyčių uždarymu, ir su kunigų bei vyskupų išvarymu.

Bet Elsbergas buvo atleistas, išvadintas provokatorium už teisybės pasakymą per anksti.

Po daugel metų sovietinės spaudos redaktorius jau turi daugiau patirties ir žino, kad negalima daryti tokios klaidos, kokią buvo padaręs Elsbergas.

Žino, kad reikia sakyti "ne" ir dabar, kai pasklido kalbos apie projektą įvesti rusiškas raides lietuvių raštam.

Bet mes taip pat iš skaudžios patirties jau žinom, ką komunistinis "ne" reiškia.

Žąsų sparnais į mėnulį

Žmogus nuo seniausių laikų svajojo pasiekti mėnulį

Mėnulis visada domino žmogų. Istorija nežino vardo pirmojo žmogaus, kuris tikriausia bandė jį pasiekti savo ranka, įsižiūrėjęs, kaip mėnulis išsirita iš horizonto, pakimba tarp medžio šakų, paliečia kalnų viršūnes, o paskui pamažu kyla aukštyn. Įsilipęs į kalno viršūnę, gal net palypėjęs į aukščiausią medį, bandė ranka siekti mėnulį, bet pastebėjo, kad jo ranka per trumpa. Gal tasai mūsų protėvis niekam ir nepasakojo savo bandymo ir nesekmės. Pagaliau, ano meto kalba buvo per prasta, kad būtų galėjęs žodžiais išreikšti gilumą to jausmo ir troškimo, kuris vertė lipti į kalną, kopti į medį, kad galėtų pasiekti, rodos, taip artimą, o vistik labai tolimą žemės palydovą.

Iš tų labai senų laikų pasilikęs žmoguje iki mūsų dienų tas pats noras —tiesti ranką į mėnulį. Tai daroma ir šiandien, nors toji ranka jau yra aprūpinta mokslo priemonėmis.

Mintis pasiekti mėnulį tam tikromis priemonėmis, kurios dar panašios į ištiestą iš medžio viršūnės ranką, kilo 17 a. Herefordo anglikonų vyskupo Francis Godwyn galvoje.

Jis nedrįso kalbėti, tad rašė. Po jo mirties (1633) parašytas veikalas "The Man in the Moon' '(Žmogus mėnulyje) buvo atspausdintas 1638. Veikale aprašoma ispano Domingo Gonzales kelionė į mėnulį. Kelionę jis atlikęs tam tikroje kabinoje, traukiamoje žąsų. Toji kabina Godwyno pasakojime buvo labai rūpestingai paruošta, panaudojant bandymus. Gonzales pradėjęs bandymus, pasiųsdamas į erdvę avinėlį, traukiamą septynių žąsų. Pasirodė, kad traukiamoji jėga buvo per menka; tada žąsų skaičius padidintas iki 25. Kad panaudotų ir vėjo galią, Gonzales prie savo kabinos pritaisęs būrę. Vysk. Godwyno pasakojime ispanas pagaliau pasiekęs mėnulį.

Ta pati mintis buvo apsėdusi 1683 kitą anglikonų vyskupą John Wilkins, Royal Society narį, kuris išleido knygą "Discovery of a New World" (Atradimas naujo pasaulio).

Trečioje šio veikalo laidoje Wilkins dar pridėjo "Pasikalbėjimą apie galimybę pasiekti mėnulio pasaulį". Wilkins tikėjo, kad kūnų svoris priklauso nuo žemės magnetizmo, ir kad kartą pasikėlus į 20 mylių aukštį, bet koks kūnas netenkąs svorio, nes yra už magnetizmo ribos. Kaip traukiamąją jėgą Wilkins siūlė raumenis, jaudinančius dirbtinius sparnus ir kai kuriuos galingus paukščius. Mintis, kad skrajojanti vežimą gali traukti geras skaičius galingų paukščių, nors ir nerealizuota, vis tik ilgą laiką buvo vienintelė, turint galvoje, kad tada visi žmogaus pagaminti vežimai būvo traukiami tik gyvulių jėgos.

Pirmasis romaniškas keliavimas į mėnulį, turėjęs įtakos ir mokslui, buvo aprašytas Jules Verne.

Prancūzų romanistas jau žinojo, kad norint atsipalaiduoti nuo žemės traukos, reikia išvystyti greitį 11,2 km. į sekundę. Tam Verne panaudoja patranką, kuri iššauna jo herojus, keliaujančius į mėnulį. Viskas buvo apskaičiuota: patranka vadinosi "Columbiade", 273 m. ilgio ir užtaisyta 181 tona parako. Kad sumažintų vargšų keleivių smūgį iššovimo metu, Verne aprūpina juos pagalvėmis, pilnomis vandens.

Kad ir labai rūpestingi buvo Verne apskaičiavimai, netrukus jie pasirodė klaidingi. Jau 1906 vienas Transilvanijos studentas Hermann Oberth, kuris studijavo Schaessburge, padarė apskaičiavimus, kokis storumas turi būti tų vandens pagalvėlių sienelių, kad jos atlaikytų spaudimą keleivių ir neleistų jiems sudužti. Gavosi baisi suma: 1700 kilometrų. Iš to buvo padaryta išvada, kad patranka niekad nebus tinkama priemonė iššauti planetinį laivą; ji yra panaši į Godwyno žąsis. Bet mintis, kad parako degimo sprogimas pagamina didelį kiekį dujų buvo teisingas. Reikėjo rasti priemonių, kad patsai sviedinys neštųsi su savim varomąją jėgą. Žodžiu, sprausminis arba raketinis užtaisas liko vienintelė galimybė.

Po keliolikos metų (1919) iki tol nežinomas amerikietis Robett H. Goddard išleido knygą "Būdas pasiekti aukštumas", kurioje tvirtino: "Savo bandymuose panaudojau medžiagą, kuri gali išvystyti 1238,5 kalorijas vienam kilogramui. Jos pagalba bus galima iššauti į mėnulį raketą, su vienu kilogramu jėgos, o pati raketa, gabendamasi tolimesnę jėgą, galės sverti apie 599 kg." Tai buvo žodžiai fizikos profesoriaus, o jo knygą atspausdino Smiths Institutas Washingtone. Nuo to laiko mėnulis nežymiai pradėjo išeiti iš poetų pasaulio ir pasidarė mokslo taikiniu, arba pasauliu, kurį reikia užkariauti, pasiekti. Bet nuo žodžių iki darbų dar reikėjo, kad praslinktų apie 40 metų.

Pirmasis erdvės bandymas buvo padarytas amerikiečių Pionieriaus I, paleisto 1958 spalio 11, pasiekęs nuo žemės 127.000 km. nuotolį.

Pionierius III pasiekė 102.000 km. aukštį. 1959 sausio 2-3 rusai paleido pirmą taikinį į mėnulį — Luniką I — sviedinį, kuris svėrė 1472 kg. ir gabenosi su savim 150 kg. instrumentų. Mėnulis jo nelaukė ir, Lunikas I negavęs pajusti jo traukimo jėgos, pradingo erdvėje.

1959 kovo mėn. amerikiečiai paleido Pionierių IV —6 kg. sviedinį, kuris atliko kelionę per 44 valandas, atvykęs į pasimatymą su mėnuliu 10 val. pavėlavęs.

Bet mėnulis nelaukia nieko: jis keliauja savo keliu. Jis, savo pilna burna, taip žmonėm pažįstama, juokėsi iš žmonių pastangų .Iki tol žemės smūgiai pralėkė pro šalį. Dėl to buvo patikrintas taikinio tikslumas, patobulinti apskaičiavimai ir instrumentai. Rusai pirmieji pataikę į mėnulį: Lunikas II, nukritęs tarp Ramiosios ir Giedriosios jūrų, pasinėrė į mėnulio paviršiaus dulkes. Greičiausia jos palaidojo ir rusų pasiųstą kūjį su piautuvu. Dabar jau projektuojama pasiųsti į mėnulį žmogų su įvairiais instrumentais, kuris, nusileidęs į mėnulį, įsirengtų observatoriją, kuri išmatuotų temperatūrą, radioaktyvumą, įvairių dujų kiekį ir kitus dalykus, apie kuriuos žmogus nori sužinoti. O radijas saulės energija pakrautomis baterijomis perduotų į žemę patirtuosius davinius.

Taip pamažu, mokslui padedant, nyksta mėnulio mitas ir romantika. Netrukus mėnulis taps vieta, kur gal ir mes būsime buvę, arba buvę mūsų geri pažįstami. Jį matysime kinų kronikose ir televizijos ekranuose; apie jį skaitysime dienraščių puslapiuose. Jis iki šiol, giedriomis pilnačio naktimis lodinęs šunelius ir vertęs dūsauti įsimylėjusių poreles, o karo metu keikiamas dėl neapsitemdinimo ir nurodinėjęs bombonešiams taikinius, liks niekam nebeįdomus. Viena gal tik bus įdomu: pasiklausyti ženklų, kuriuos perduos pirmieji nukeliavę į mėnulį.

Visa tai kelia mėnuliui rūpesčio. Jei gerai įsižiūrėsime į jo veidą, pastebėsime, kad šypsnys yra kažkaip apsiblausęs, o kaktoje atsiranda susirūpinimo raukšlės. Juk kas gali nuvokti, ką žmogus gali sugalvoti. Jo niekšybė ir kvailumas bei išdidumas yra neišmatuojami dalykai. Kokiam nors puspročiui gali ateiti į galvą mintis mėnulį nušauti arba susprogdinti. Bet tada, nors ir suskilęs į gabalus, dar pajėgtų užgulti didelę žemės dalį sunaikindamas tuos, kurie sukliudė jam nuo amžių Tvėrėjo nustatytą kelionę — lydėti žemę jos tamsybės valandose.

J. Sav.

MĖNULIS pakimba tarp medžio šakų, ir žmogui ateina noras jį pasiekt.

A. LAURINČIUKAS 1959 sakė: rusų raidės nebus lietuviams primestos. ką tas "ne" reiškia?

A. MICKIS 1940 sakė: žemė nebus atimta; tai reiškė, kad ji bus atimta, tik apie tai dar per anksti kalbėti.

JUNGTINĖSE TAUTOSE

— Gen. sekr. Hammarskjold lapkričio 10 vyksta į Laos. Jis nori susipažinti su padėtim, nes JT keturių komisija nieko aiškaus neparvežė. Sovietų atstovas Sobolevas parašė, kad Hammarskjoldo kelionei nepritaria, nes ji "komplikuos padėtį pietų Azijoje". Sobolevas nenori, kad būtų kaltinami šiaurės Vietnamo komunistai už Laos sprogdinimą.

ALOYZAS BARONAS

VIENIŠI MEDŽIAI

ROMANAS

(22)

Valandėlę jie klauso vėjo gausmo. Barstančio sidabrą. Truputį šviesėja. Saulė kerta debesis. Jie pleišėja. Nusipurto obelys ir kriaušės. Griaustinio nebuvo, tik čia kambary jo pakaitas. Toks jau žmogus. Jie tylėdami žiūri į lauką. Paskui be žodžių abu išeina į prieangį. Gaivi vėsuma gaubia juos ir jie traukia į plaučius orą. Jų rankose smilksta cigarai ir po minutės gėrėjimosi gaivumu jie vėl juos traukia.

Į prieangį išeina Dalia ir žiūri.

—Dalia, padenk stalą, užvalgysim su Juozu, — sako Bruknys be didelio entuziazmo, lyg jis turėtų valgyti ką nors nuodijančio labiau negu buvęs pokalbis su Valniu.

—Na, matau, tau tavo namuose nuobodu. Žinai, vykstam į apskritį. Pusvalandis, ir ten. Ten įdomiau. Pažiūrėsim kas naujo. Kas gi tu, po velnių: dvarininkas ar šiaip koks vargšas kolchozininkas? Turi iš ko gyventi. Moterų sutiksim. Jos kaip spindulys žmogaus gyvenime. Po šitokio lietaus — saulė.

—Tada nereikia, —žiūri Bruknys į Dalią ir mato, kaip ji dukart pasenėjusiu žingsniu eina galvą kratydama, ir jos suvytę pirštai drasko mėlyną prijuostę.

—Gerai, —pasako ji laidotuviniu balsu, net Brukniui pagailsta ir jis prideda, —nenoriu tau darbo bereikalingo. Ir šiaip jo užtenka. —Ir nuo tų žodžių Dalios veidai giedrėja, tačiau tik truputį, nes po sekundės Bruknys sako, —aš tau Antaną pašauksiu.

Abu vyrai nueina į klėtį, pasikviečia kažko ten besikrapščiusį Šimulį ir sėda į mašiną. Pro daugelio butų langus žvelgia veidai ir jie pyksta ant lietaus, automobilio, bolševikų, dabartinės santvarkos ir viso gyvenimo.

O saulė pasvirusi žemyn. Karvės ganykloje skuba šlemžti suminkštėjusią žolę, paukščiai renka žemės įsigeidusius pažiūrėti sliekus, bitės bando lįsti lauk, kvepia žali daigeliai, ir stori varnalėšų lapai, ir spindi saulės spinduliuose visas šviesus Dievo pasaulis.

* * *

Bruknys pavargo nuo dvasinės ir fizinės įtampos. Jis dažnai lieka vienas. Vienas su pinigais ir idėjų kratiniu. Bruknys išeina į sodą, atsiremia į medį ir mąsto. Jis jaučiasi kaip senas medis. Tik vienišesnis. Toks graudulys šlama sode. Netoli kažkur sodo gale Bruknys girdi deklamuojant kiaulų šerėjos berniuką:

Tenai pirkios medinės rymo
Beržai laužia šakas vieškeliuos,
Mūsų žemėj kvepės arimai,
O širdy Lietuva sužaliuos.

Ir nuo tų žodžių Brukniui pasidaro lyg giedriau. Vaikas ruošiasi partizanų minėjimo programai. Ir Bruknį griebia entuziazmas. Rodos, ir obelys pradeda šlamėti nebe graudžiai, ir jis pats stovi nebe vienišas, bet kažkas stovi drauge su juo.

Šlama miškas. Jis yra pavasario maršo aidas. Jis yra neužrašyta simfonijos dalis. Ir niekas nepanaudojo lyros, kad ji skambėtų šlamėjimu.

—Ne, —sako Bruknys sau, —Reikia gyventi. Tiestis. Ligonys tėra svajotojai. Braižytojai ore ir debesyse. Stiprieji brėžia ore ir lipa augštyn, nubrėžia liniją ir debesis gaudo, ir smėlį cementuoja, kad nebyrėtų, ir ledą paverčia akmeniu, kad neištirptų. Tokie yra stiprieji ir stato namus ant ledo.

Žemėj žydės arimai. Gal kada.

Nuo miško eina daina. Laukuos dalgio skambėjimas. Vienišas. Iššokęs staiga iš budraus miego. Urzgia mašina. Nepatenkinta savo uždaviniu žemėje.

Iš miško eina šlamėjimas. Nujaučiamas. Šiurena pakinkytas tvenkinys. Obelys linguoja galvom, kaip moterys. Virpa sukarpyti krūmo lapai .Jie kris žemėn pavirsti dulkėmis, kaip žaliavęs žmogus mėnulį nukabinti rengęsis. Ir jį pragyventi.

Nuo gonkų nulipa Dalia. Ji žiūri į Bruknį ir eina artyn. Ji truputį susigraudinusi ir jos negražumas tirpsta.

Ji prieina visai arti ir tyli.

—Kas atsitiko? —klausia.

—Nieko.

—Kaip tai?

Dalia nusigrįžta ir staiga atsisukusi sako:

—O aš be reikalo kalbėjau, kad Lakštuonė jūsų duktė. Žmonės kalbėjo taip. Gal ir netiesa. Visko žmonės priklaba. Aš sakau, kad aš nežinau. Elenos reikalas. Tai ir viskas, ką aš norėjau pasakyti.

—Gerai. Aš pats geriau žinau. Aš geriau žinau viską, negu jūs čia visi manot. Gerai, kad taip sakai, bet man dabar nesvarbu, ir aš žinau, kodėl nesvarbu, bet man nėra reikalo čia aiškintis, —jis praeina pro ją ir eina tvartų link. Ten pradeda švilpauti, tačiau po minutės grįžta atgal. Dalia vis dar stovi. Žmonės neužmiršta stovėti ir raketų amžiuje. Žmogus nori mąstyti, širdis mylėti lyg gerti nori.

Bruknys pažiūri į dangų. Saulė slenka žemyn. Jo paties gyvenimo saulėlydis. Kažkokia graudi simfonija. Elegiški eilėraščiai .Dabar jis galėtų būti poetas.

Bruknį vėl užpuola ilgesys. Jis sėda į mašiną. Taip, ten miestelyje ne jo duktė Lakštuonė. Būsima Bekerio žmona. Taip kalbėjo kažkas.

Iš miško eina simfoninis šlamėjimas, tylus vasaros maršas. Ritmingas ir kartais užgęstąs. Pasimestų kariai žingsniuose.

Obelys romantikės. Rodos rauda, kaip motinos vienišos. Svėrės linguoja pūdyme. Geltonkasės. Laukuose lėtai dirba žmonės. Naujoji santvarka turinti duoti viską.

Bruknys važiuoja automobiliu, o kiti prakaitą lašina. Ir taip bus per amžius.

Miestelio grindinys liūdnas. Mašina girtoka. Bruknys mina stabdžius prie Elenos namų.

Uosis auga. Nepriristi žiedai krinta nuo jazmino. Iššlakstyti puikiais kvepalais. O pavasariais pabudęs balandžio vėjas pakelia seną mišką ir keliasi rožės ir medžiai. Šimtmečiai tie patys ir jazminai.

Bruknys baladoja plonas duris. Nieko. Nei Elenos, nei Lakštuonės. Bruknys stovi prie uosio ir galvoja apie Uogintą ir Valnį. Jie pikti ir gražūs savo piktume. Piktžolės visos gražios. Rožės, svėrės ir rugiagėlės.

Virš galvos šlama uosis. Sentimentaliai. Bruknys purto galvą. Nieko nėra nie prieš jį nei už jo. Bruknys pasuka miestelio kapų link. Jis pats nežino kodėl. Kapai mažam miestely atstoja parką. Socialu, gražu ir poilsis bendraujant su mirusiais.

Kapai nedideli. Daug mirė, bet daug mažiau buvo čia palaidota, kadangi vieni liko miškuose, balose, kiti nežinia kur. Bruknys prisimena dainą apie lapus:

(Bus daugiau)

LATVIJOS valstybės herbas

Latvių tautos bruožai liaudies dainose

Latvių tauta žinoma gausumu liaudies dainų. Jose atsispindi ir jos pačios charakteris. Kiek iš dainų jį pažįstame, jis pasižymi nuoširdumu, malonumu ir susivaldymu. "Išdidus užsispyrimas, kuris niekina kitus, nežinodamas saiko ir ribų, latvių liaudies dainom yra griežtai priešingas" — rašo prof. L. Berzinis, latvių liaudies dainų tyrinėtojas. Jei to išdidumo ar užsispyrimo pastebime dabar, tai jis yra vėlesnių laikų įtakoje atsiradęs. Savo senose dainose latvis yra malonus, jautrus, švelnus.

Dideliu švelnumu pirmiausia yra apgaubti tėvų ir vaikų ryšiai. Tėvam nereikia širdies užteikti, nes jie skęsta dideliam rūpesty vaikus augindami, mokydami ir mylėdami. Piktą žodį tėvui ar motinai numetęs, paskui neatgailėsi, nes tėvų amžius trumpas: "Amžinai saulė debesyse, ne amžinai tėvas ir motulė". Meilūs ryšiai turi jungti šeimos narius.

Prof. L. Berzinis ypač pabrėžia sesers lygią vertę broliui. "Jeigu seniem žydam, — jis sako, —buvo mielas dalykas, kad broliai sutardami gyveno, tai seniem latviam praeityje tasai malonus ir mielas šeimos ratas buvo žymiai platesnis: į jį, be brolių, įėjo ir seserys. Štai, jaunos merginos, sėdėdamos prie ratelio, dainavo:

Niekas taip meiliai nevažiavo,
kaip važiavo brolis ir seselė:
vos pamatė ievos žiedą,
tuoj pasuko žirgelius;
tuoj pasuko žirgelius,
kad sesutė pasipuoštų;
kad sesutė pasipuoštų,
baltais ievos žiedeliais.

Latvių liaudies dainos dideliu švelnumu taip pat gaubia visa, kas tiktai yra gyva. Dainos liūdi kartu su žole, kuri "graudžiai raudoja, kojomis mindoma". Nė vabalėliui negalime bloga daryti. Gyvuliai ganyklose neturi būti plakami nuoga rykšte, o tiktai lapuota:

Piemens rykščių nenubraukė,
tegul brauko artojėliai;
tegul brauko artojėliai,
tegul auga gražūs javai.

"Malonūs, jautrūs santykiai su žmonėmis ir gamta, — sako prof. L. Berzinis, — mus verčia nusistatyti visiem tarnauti savo darbu". Darbas dainose labai išgarsinta, tinginystė išpeikta. Net apie mergelės tinkamumą berneliui, pirmoje vietoje pastatytas darbas, o ne jos grožis:

Žiūrės jie tavo rankų, kojelių,
nežiūrės tavo galvelės.

Darbo pamėgimas yra charakteringa latvių tautos žymė, —pastebi prof. L. Berzinis, — Darbštumas leidžia latviui žiūrėti į gyvenimą su pasitikėjimu:

Ėjau šilo pakraščiu
dobilėlį sėdamas,
aš norėjau šilo žemę
padaryti ariamą.

Latvių artojų tauta, didžiai prisirišusi prie savo žemelės, šiandien išgyvena didelį skausmą, kai nuo jos atplėšiama ir kankinama. Kolchozinis gyvenimas yra slopus. Visokia "socialistinė statyba" kokti. Dar senose latvių dainose tai buvo gražiai išreikšta:

Jie nenori rusų pinigų,
jie tik nori savo tėvų žemės;
jie tik nori savo tėvų žemės,
tėvų bėrų žirgelių.

Toje kovoje už savo žemę buvo ir tebėra didelių aukų. Jomis laisvė buvo atgauta, tomis aukomis ir vėl Latvija bus išlaisvinta, kaip viena daina sako:

Ant eželės galvą dėjau,
saugot savo tėvų šalį;
geriau teima mano galvelę,
kaip mano tėvų žemelę.

Latvija tarp dviejų karų

Latviai lapkričio 18 mini nepriklausomos savo valstybės paskelbimą 1918 metais.

Pirmajam Didžiajam karui besibaigiant, 1817 lapkričio 17-19 visų politinių partijų buvo sudaryta Tautinė Taryba, kuri priėmė Valkoje deklaraciją, reikalaujančią latvių tautai nepriklausomybės. Bet praėjo dar apie metai laiko, kol sužlugo vokiečių karinė galybė. Karo paliaubų dieną, 1918 lapkričio 11, Anglija pirmoji pripažino Latvijos valstybę de facto. Po septynių dienų, lapkričio 18, Tautinė Taryba Rygoje jau iškilmingai paskelbė Latvijos nepriklausomybę. Vokiečiai buvo pasižadėję sąjungininkam iš Latvijos pasitraukti, bet į jų vietą brovėsi bolševikai, sudarę iškamšinę P. Stučkos vyriausybę, kaip Vilniuje — Vinco Kapsuko. Nuo bolševikų ir vokiečių liekanų —bermontininkų —atsiginta tiktai sunkiom kovom. Tom kovom vadovavo pulk. O. Kalpokas, kovoje ir kritęs, ir pulk. J. Balodis. Taika su Maskva pasirašyta 1920 rugpiūčio 11.

KARLIS ZARINŠ, Latvijos įgaliotas ministeris Londone, einąs Latvijos prezidento pareigas.

Nepriklausomos valstybės atkūrimu pradžioje rūpinosi Tautos Taryba (Tautas Padome) ir laikinoji vyriausybė. Tautos Tarybos pirmininku visą laiką buvo Janis Čakstė, o keturiem pirmiem ministerių kabinetam 1918 - 1921 vadovavo Karlis Ulmedis. Steigiamojo seimo metu suorganizuotas valstybės aparatas, aptvarkytas švietimas, įsteigtas Rygos universitetas (1919), įvykdyta žemės reforma (geresnė už Lietuvos), priimta konstitucija (1922). Konstitucija skelbė Latviją demokratine respublika. Seimas buvo renkamas kas treji metai iš 100 atstovų. Prezidentą rinko seimas taip pat trejiem metam. Pirmuoju prezidentu dvejais atvejais buvo išrinktas Janis Čakstė. Kiti prezidentai buvo G. Zemgalis 1927 - 30, A. Kviesis 1930 - 36 ir K. Ulmanis 1936 - 40. Seime savo atstovus turėjo ir nelatviai; stambiausią frakciją sudarė vokiečiai (6). Valstiečių ir darbininkų vardu buvo prisidengę komunistai (6), kurie blokavosi su socialdemokratais, pačia stambiausia latvių partija (38). Gausumu partijų (21) ir didele visiem laisve naudojosi destruktyvinis elementas, kuris buvo kurstomas iš užsienio (Sovietų Rusijos, Vokietijos). Baimė netvarkos, o juo labiau iš užsienio inspiruoto perversmo, atvedė į nuosaikų diktatūrinį K. Ulmanio valdymą (1934), kuris išliko ligi pirmosios bolševikinės okupacijos (1940).

Nepriklausomoji Latvija per 20 metų gražiai tvarkėsi ir kilo savo medžiagine ir dvasine kultūra. Žemės reforma buvo įvykdyta visuotiniu gyventojų atsiklausimu ir steigiamojo seimo priimtu įstatymu (1920). Dvarininkam palikta nuo 50 iki 100 ha. Visa kita žemė paimta valstybės žemės fondan; ji buvo dalinama bežemiam ir mažažemiam iki 22 ha. Smulkinti ūkius mažesniais negu 10 ha buvo draudžiama. Žemės ūkyje nemažai dirbo vasaromis lietuvių iš šiaurinės Lietuvos ir lenkų okupuoto Vilniaus krašto.

Neturėdama su kaimynais teritorinių ginčų, Latvija galėjo ramiai tvarkytis viduje ir palaikyti gerus santykius su kaimynais. Tačiau pats didysis kaimynas — Sovietų Rusija — tik laukė progos, kad galėtų Latviją pasigrobti. Nors su Sovietų Sąjunga buvo pasirašyta nepuolimo sutartis (1932) ir paskui pratęsta ligi 1945 gruodžio 31, bet Maskva ją sulaužė dar 1939 metais.

Sovietų Sąjunga naujo pasaulinio karo išvakarėse sutarė su Vokietija, kad Pabaltijo valstybes galės užimti jai tinkamu metu. Dalinė okupacija įvykdyta jau po 6 savaičių, vos karui prasidėjus. Maskva 1939 spalio 8 primetė Latvijai bendro gynimosi sutartį, įvedė į kraštą 30,000 raudonarmiečių, paėmė savo kontrolėn Rygos įlanką, apstatė pamarį artilerijos pabūklais ir užėmė visus aerodromus. Visa tai rodė Maskvos nusistatymą Latviją visai pavergti. Latvijos vyriausybė, gerai suprasdama tuos bolševikų kėslus, dar 1940 gegužės 7 nutarė, kad visiškos okupacijos atveju aukščiausios valdžios funkcijos atitenka Latvijos nepaprastam ir įgaliotam ministeriui Londone Karliui Zarinui, kuris dabar visai teisėtai eina Latvijos prezidento pareigas.

Nutarimas buvo padarytas pačiu laiku, nes jau po mėnesio (1940 birželio 15 - 17) Latviją užliejo nauja bolševikų banga. Rygon atvykęs Maskvos komisaras Andriejus Višinskis nušalino prievarta teisėtą Latvijos vyriausybę ir sudarė sovietinę. Latvija buvo jėga įjungta į Sov. Sąjungą. Prezidentas K. Ulmanis išvežtas į Sov. Rusiją; jo likimas nežinomas. Latvijoj prasidėjo bolševikinis teroras. 1941 birželio juodom dienom tik vienu metu išvežta per 15.000 žmonių. Žiauri bolševikų okupacija truko ligi 1941 liepos 5. Po jos sekė nemažiau sunki vokiečių okupacija (1941 - 1944). Bolševikam vėl besiveržiant, Liepojos vadinamas "karo katilas" laikėsi ligi 1945 gegužės 8 — paskutinės karo dienos.

Po karo nauja bolševikų okupacija užgulė kraštą tiek pat žiauriai, kaip ir anksčiau. Tuojau po karo daug latvių buvo išvežta ir išžudyta. Tiktai Liepojos, Kūldigos, Tukumo ir Ventpilio koncentracijos stovyklose tuojau po karo buvo laikoma iki 25.000 suimtųjų. Iš Vidžemės ir Latgalos per vienerius metus išvežta apie 50,000. Masiniai trėmimai kartojosi kasmet iki 1950. Latvių vieton atkelti rusai. Gyvenimo lygis dėl bolševikinės tvarkos nusmukęs. Tautinė kultūrinė pažanga sustabdyta. Žmonės kenčia ir laukia laisvės dienos.

Geležinė uždanga nuo tėvynės skiria daug bėglių. Daugiausia yra JAV (35.000), Australijoje (20,000), Anglijoje ir Kanadoje (po 8-10,000). Užsienin išbėgę latviai atkakliai veda kovą už savo tėvynės išlaisvinimą. Duok Dieve, kad nebe ilgai tektų laukti!

S. Suž.

— Kas Amerikos latviam vadovauja?

Amerikoje yra visus latvius jungianti organizacijų sąjunga Amerikas Latviu Apvieniba (ALA). Jos pirmininkas yra prof. P. Lejinš. Sąjunga jungia apie 200 organizacijų. Jose narių yra apie 15,000.

ALA rūpinasi visais reikalais — politiniais, kultūriniais, švietimo ir kt.

— Kur tebeveikia Latvijos atstovai?

Jungtinėse Valstybėse prof. A. Spekke, Anglijoje K. Zarinš, Prancūzijoje A. Grosvalds, Ispanijoje R. Campus, Brazilijoje P. Olinš.

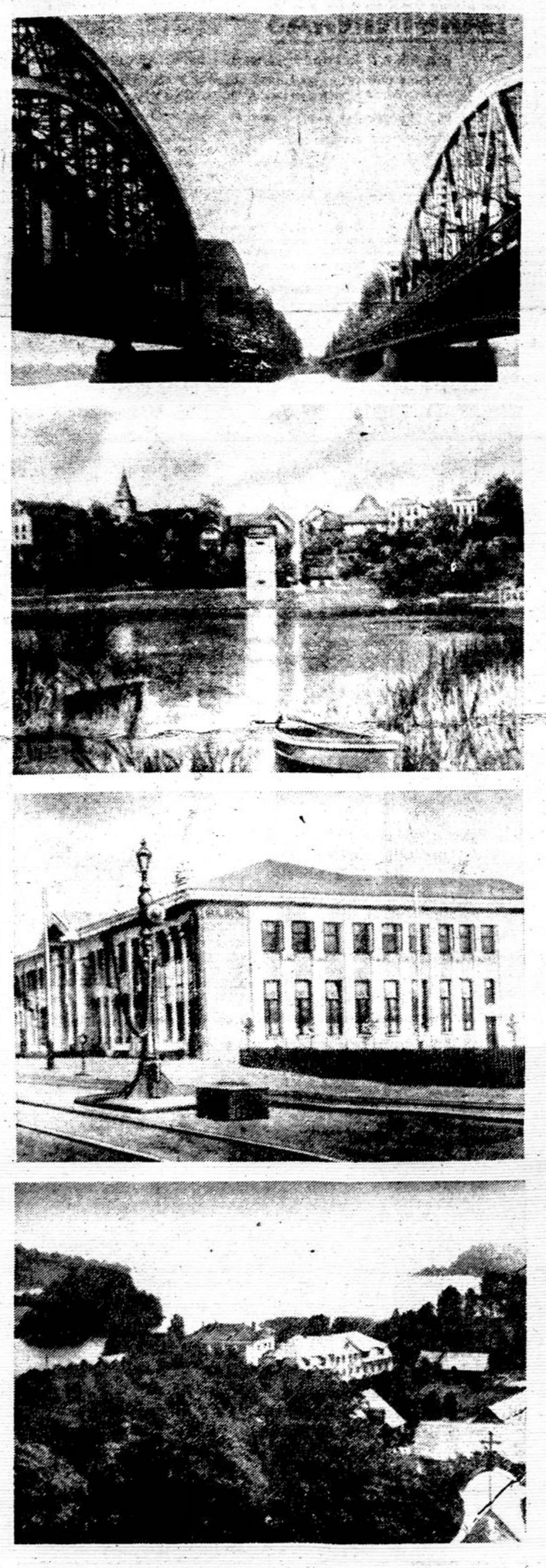

LATVIJOS VAIZDAI (deš. pusėje iš viršaus į apačią): 1. RYGOS geležinkelio tiltas per Dauguvą. 2. TUKUMO miestelis Kuržemėje. 3. GULBENĖS geležinkelio stotis Vidžemėje. 4. ALŪKSNOS ežeras. 5. DAUGPILIS. 6. LIEPOJOS šv. Juozapo bažnyčia.

AUSTRALIJOJE, Sydnėjuje, po pirmosios komunijos. Viduryje kun. S. Gaidelis, Latvijos lietuvis.

LATVIŲ katalikų studentų sąjungos "Dzintars" iškyla Amerikoje.

PIRMYN, pirmyn trimitai šaukia. Latvių dailininko V. Vimbos paveikslas.

Ar priklausai Lietuvių Bendruomenei?

Spalio ir lapkričio mėnesius LB Detroito apylinkės valdyba ragina atlikti savo tautinio solidarumo pareigą — įmokėti metinį solidarumo įnašą.

Lietuvių Bendruomenė, kaip žinoma, savo veikla atsiremia į Lietuvių Chartą, kurioje sakoma:

"Pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieningą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę", kuri "vieninga valia siekia savo gyvybę, kalbą, tautines bei valstybines

DETROIT, MICH.

tradicijas išlaikyti, kurti ir ugdyti".

Bendruomenė rūpinasi, kad lietuvis neužmirštų savo tėvų kalbos, nes

"Kalba yra stipriausias tautinės bendruomenės ryšys.

Lietuvių kalba lietuviui yra tautinė garbė".

Šiam tikslui siekti ji globoja arba remia šeštadienines ar lituanistines mokyklas, ruošia įvairius kursus bei paskaitas, ragina tėvus namuose vartoti tik lietuvių kalbą ir kurti tik lietuviškas šeimas, nes

"Šeima yra tautos gyvybė.

Lietuvis kuria lietuvišką šeimą".

Lietuvių Bendruomenė saugo tautinius papročius ir kultūrą, kadangi

"Tautinė kultūra yra kelias į tarptautinį pripažinimą ir bendravimą".

"Lietuvis brangina savo tautos praeitį ir tautinius papročius".

Lietuvių Bendruomenė remia visas lietuviškas organizacijas bei draugijas ir ragina visus lietuvius, o ypač jaunimą, jose dalyvauti, nes

"Draugija yra tautinės kultūros veiksminga talkininkė".

Pagaliau Lietuvių Bendruomenė organizuoja ir remia spausdintą lietuvišką žodį, kadangi

"Mūsų tėvų kovos ir aukos dėl lietuviškos knygos yra testamentinis įpareigojimas visoms Lietuvių Tautos kartoms".

Tačiau priklausymas tokiai Bendruomenei uždeda ir nedideles pareigas, kurios gana gražiai nusakytos Lietuvių Chartos pabaigoje. Ten sakoma:

"Tautinis solidarumas yra aukščiausioji tautinė dorybė. Lietuvis ugdo tautinį solidarmą.

Visi lietuviai yra lygūs tos pačios tautos vaikai, tarp savęs broliai.

Tautinio susipratimo ir lietuvių vienybės ženklan kiekvienas lietuvis moka nuolatinį tautinio solidarumo įnašą".

Tas įnašas yra tik 2 dol. dirbantiems ir tik vienas dol. nedirbantiems, visiems virš 18 metų amžiaus. Jį kviečia sumokėti "Neringos" knygyne, "Gaivos" krautuvėje arba siųsti narių telkimo vedėjui šiuo adresu: Česys Šadeika, 76 Minnesota Ave., Detroit 3, Mich.

Vytautas Kutkus

JAV LB Detroito Apylinkės Pirmininkas

Elizabeth, N. J.

Mūsų kolonijos Balfo 24 skyrius lapkričio 22 mini 15 metų savo veiklos sukaktį. Ta proga Laisvės svetainėje, 269 Second St., Elizabeth, N. J., rengiamas vakaras. Pradžia 4 v. popiet. S. Narkeliūnaitė parodys filmą iš Vokietijos lietuvių gyvenimo. Filmas padarytas vasarą, lankantis Vokietijoje. Kadangi Vokietijoje Balfas šelpia ir dalį latvių, programoje pasirodys Marga Grasmane Millere – solo paskambins latvių liaudies dainų bei arijų. Taip pat dalyvaus ir Brooklyno Operetės choras, vedamas M. Cybo, pianinu palydės pianistas Al. Mrozinskas. Sukakties proga trumpą žodį tars ir Balfo centro reikalų vedėjas kun. L. Jankus.

Naujosios ateivės moterys bufetui aukojo užkandžių. Bufetą tvarkys Natalija Subačienė, Eugenija Kasparičnienė ir Ona Savokaitienė. Po programos šokiai, grojant New Jersey jaunimo orkestrui.

Per penkiolika metų Balfo 24 skyrius yra tikrai daug nuveikęs, surinkęs tūkstančius dolerių aukų, tūkstančius svarų drabužių ir avalynės. Ir dabar skelbiamas drabužių, avalynės bei pinigų rinkimo vajus. Paraginamieji laiškai jau išsiųsti. Vajus tęsis iki lapkričio 30. Pinigus prašom siųsti kun. J. Pragulbicko adresu, drabužius sunešti į klebonijos rūsį. Jei kas negali pats drabužių pristatyti, tuo rūpinasi K. Bartys, P. Didžbalis, Pr. Kudulis. Jų adresai telefono knygose.

Rep.

— **Kun .dr. J. Matusas,** istorikas, šiemet yra sulaukęs 60 metų. Jis 1899 gimė Plokščiuose prie Nemuno. Šiuo metu gyvena New Yorke. Yra parašęs keletą istorinių knygų ir daug straipsnių.

NIAGARA FALLS, N. Y.

Lapkričio 8 šv. Jurgio lietuvių parapijos salėj įvyko tradicinis rudens šokių vakaras, surengtas Buffalo lietuvių klubo. Lietuviškoji kolonija čia yra visai maža, tad rengėjų vos užteko gausioms šeimininkų pareigoms atlikti. Teko, kaip ir kitais atvejais, pasikviesti talkon ir programos atlikėjus ir publiką iš kitur.

Niagara Falls yra miestelis, jungiąs Kanadą ir Ameriką; tad ir žmonių prisirinko iš abiejų pusių. Kanados lietuviai iš St. Catherines, Hamiltono ir Toronto vyravo, o svečiai iš Rochesterio savo trumpa ir gražia programa visus patenkino. Tautinių šokių grupė, kuriai jau vienuoliktus metus vadovauja Stasys Ilgūnas, pašoko keletą darnių šokių, patraukdami čia neregėtu "čigonėliu". Moksleivė Nijolė Saladžiūtė paskambino pianinu, o akordeonistas Zigmas Šipaila pagrojo lietuviškų melodijų su lietuviška kaimo armonika. Buvo miela pajustiročesteriečių lietuviško jaunimo pulsą ne tik per jų atliktą programą, bet ir nuotaikingoj ir drausmingoj laikysenoj visą laiką. Tai daugiausia moksleiviai ir studentai, priklausą penkioms ar šešioms organizacijoms, bet jų tarpe yra ir neseniai inžinerijos mokslus baigęs jaunuolis Algis Naujokas. Minėtini visi entuziastingi dalyviai, jų administratorius Ramūnas Bliudnikas, ypač neišsemiamos energijos vadovas Ilgūnas. Rengėjai yra ypač dėkingi geriesiems kaimynams iš Rochesterio, kurie tradiciškai talkino, net nepaimdami kelionpinigių už benziną.

A. M.

AMERIKOS katalikų vyskupai skelbia Padėkos dieną rinkliavą bėgliam ir vargšam. Čia matome du Korėjos našlaičius.

PRADĖTI ATEITININKŲ JUBILĖJINIAI METAI

BALTIMORĖ, MD.

Kristaus Karaliaus šventė šiais metais Baltimorės ateitininkų buvo atšvęsta pakilioje dvasioje. Švęsdami šią šventę, ateitininkai prijungė dar du svarbius savo organizacinio gyvenimo momentus: tai buvo dešimtoji baltimoriečių veiklos sukaktis ir ateitininkijos jubiliejinių metų priminimas.

Iškilmingoji diena prasidėjo pamaldomis šv. Alfonso parapijos bažnyčioje. Iškilmių posėdis įvyko parapijos salėje 3 val. popiet. Jis buvo pradėtas susikaupimu dvasios vadui kun. K .Pugevičiui sukalbant invokaciją. Pagrindinę kalbą pasakė poetas Kazys Bradūnas. Jis pažvelgė į du šventės momentus: Kristaus Karaliaus šventės prasmę ir Baltimorės ateitininkų veiklą, ypač jos pradžią. Jis ragino ir dabar žvilgsnį vis kreipti į ateitį, nuolat tobulintis ir laikytis savo pasirinktųjų principų, o neužsidaryti siauram rate ar profesiniam kiaute. Jis priminė visiems sektiną prof. P. Dovydaitį, kuris buvo daugelio sričių ir žinovas, ir tobulintojas, ir pasaulietis, ir kunigas. Jo visa kuo domėjimasis nebuvo devyni amatai, o dešimtas badas, — sakė kalbėtojas, — tai buvo devyni pasiaukojimai ir dešimtas pasišventimas. Toliau buvo primintas ir prof. K. Pakštas, kuris ir svetur studijavęs ir didelę gyvenimo dalį svetur praleidęs, netik savo tautiškumo neprarado, bet ir niekad nenustojo rūpinęsis lietuviškais reikalais.

Toliau sekė iškilmingas pasižadėjimas naujųjų studentų draugovės ir moksleivių kuopos narių. Penki studentai — Jonas Boguta, Birutė Bogutaitė, Ramutė Kudirkaitė, Danutė Pukelytė ir Emilija Zubkutė, kun. Pugevičiui pravedant kartojo: "Kryžiaus ir ateitininkų vėliavos akyvaizdoje pasižadu. .. uoliai eiti ateitininko pareigas". Po jų sekė šešių moksleivių toks pat pasižadėjimas.

Po to sekė sveikinimai. Stud. J. Pukelis paskaitė pora sveikinimų gautų raštu: pirmiausia skaitomas prel. Mendelio sveikinimas iš Romos, paskui SAS centro valdybos sveikinimo raštas. Žodžiu pasveikino dv. vadas kun. Pugevičius, Washingtono at-kų pirm. dr. V. Viliamas, LB apylinkės valdybos pirm. K. Pažemėnas ir skaučių tuntininkė E. Bogutienė.

Iškilmingoji dalis buvo baigta sendraugių pirm . Cezario Surdoko paskelbimu jubilėjinių metų Baltimorėje. Trumpai peržvelgęs ateitininkijos pusės amžiaus kelią, toliau pirmininkas paskelbė 7 punktų programą jubilėjiniams metams. Jis kvietė pradėti jubilėjinius metus pasiryžimais ir darbais. Šiais metais kiekvienas ateitininkas turėtų būti geresnis katalikas, ištikimesnis lietuvis, pavyzdingesnis mokinys, labiau užjaučiantis vargstančius, glaudesniuose ryšiuose su kitų vietų ir kraštų ateitininkais bei Ateities skaitytojais. O septintasis tos programos punktas taip sako: pagaliau, tikriausias mūsų ateitininkiškos ištikimybės ženklas bus dalyvavimas jubilėjiniam kongrese. Ruoškimės jam jau dabar, ruoškimės gyvendami ateitininkiškai, prisidėdami prie jo organizavimo ir svarbiausia — dalyvaukime jame patys.

Meninėje dalyje D. Paškevičiūtė paskaitė savo novelę, o Aleksandras Radžius iš savosios poezijos. Jaunesnysis A. Radžius paskambino pianinu ir D. Drazdytė deklamavo eilėraštį.

Programa sklandžiai praėjo per porą valandų. Šventėje dalyvavo būrelis Washingtono ateitininkų, o taip pat ir iš kitų vietovių, net iš New Yorko.

S. Šakytė

NEWARKE SUKRUTO BALFININKAI

Lapkričio 1 įvyko Balfo skyriaus narių susirinkimas, kuris išrinko komitetą rudens vajui pravesti. Vajaus globėju sutiko būti prel. Ig. Kelmelis, o komiteto pirmininku — kun. P. Totoraitis. Į komitetą taip pat įeina J. Trečiokienė, I. Diliienė, Vl. Audėnas, L. Šimkus ir k. Komitetas nutarė vajų pradėti lapkričio 15. Vajus tęsis ligi Naujų Metų. Newarke bei apylinkėje gyvenantieji lietuviai aukų bus prašomi laiškais. Aukos bus renkamos ir aukų lapais. Jei kas laiško negautų, yra prašomas Balfui auką atsiųsti šiuo adresu: United Lithuanian Relief Fund of America, Chapter 35, 180 New York Ave., Newark 5, N. J.

Renkami rūbai bei avalynė. Rūbus prašoma atvežti į parapijos salę sekmadieniais, iš kur jie bus nugabenti į Balfo Centrą. Centrui jau pristatyta pirmoji siunta — 120 svarų.

Lapkričio 29 į Newarką pakviesta žurnalistė Salomėja Narkeliūnaitė su filmu iš Vokietijos lietuvių gyvenimo. Norima supažindinti visuomenę su Vokietijoje pasilikusiųjų gyvenimu bei jų rūpesčiais.

L. Vėjelis

IŠ VISUR

— **Vokietijoje** išrinkta nauja krašto valdyba, kurią sudaro pirmininkas inž. L. Prosinskis, vicepirm. kun. Br. Lubinas, ižd. adv. J. Bataitis, sekr. J. Stankaitis ir narys dr. J. Grinius, Vasario 16 gimnazijos direktorius.

—**Mykolas Vaišvila,** buvęs 224 policijos apmokymo dalinyje, žuvo kovose su bolševikais 1944 rugsėjo 21 Latvijoje, prie Slokos, kaip praneša latvių spauda. Jis palaidotas Asari kapinėse. Velionis buvo gimęs 1923 gruodžio 29 Bernotiškiuose. Ligi šiol buvo laikomas dingęs be žinios.

— **Vasario 16 gimnazijoje** pradėjo dirbti kun. J. Dėdinas, baigęs aukštuosius mokslus Belgijoje, Luveno universitete, ir Mr. Ph. Towns, anglas, gyvenęs Heidelberge. Jam lietuvių gimnazija pasirodė dar tuo įdomi, kad jis joje gauna progą susipažinti su reta ir sena lietuvių kalba.

— **Lietuvoje,** kaip vokiečių spauda praneša, dar tebesilaiko 6 evangelikų reformatų kunigai, kurie aptarnauja 12 bažnyčių; ir evangelikų bažnyčios yra apkrautos nežmoniškais mokesčiais.

—**Vytautas Šoliūnas** rūpinasi ateitininkų ženkleliais ir uniformomis. Visų ateitininkų vienetų vadovybės ženklelių ir uniformų reikalais prašomos nuo šiol kreiptis tik į Vyt. Šoliūną, 5254 So. Trumbull Ave., Chicago ,32, Ill.

— **Jurgis Kemėžys** pereitą vasarą mirė Pravėniškių koncentracijos stovykloje kasdamas durpes. Prieš karą jis gyveno Zarasuose, buvo vedęs Eleną Blauzdavičiūtę, augino sūnų Regimantą ir dukterį Birutę. PPrieš antrą rusų okupaciją dirbo Kauno Botanikos sode Aukšt. Fredoj. Turimomis žiniomis J. Kemėžio šeima gyvena JAV. Suinteresuoti J. Kemėžio likimu smulkesnių informacijų gali gauti rašydami Juoz. Elvikui, H-da Guadual, Pacho (Cund.), Colombia, So. America.

Retai pasitaiko proga dolerio vertės prekę pirkti už 10 centų. Naudokis dabar Gabijos leidyklos knygų išpardavimu, nes jos atpigintos nuo 25 iki 90 proc. Sąrašai gaunami: Gabija, P.O.B .355, Wyandanch, N. Y.

— **Darbininko** 1960 metų sieninis kalendorius jau pasiekė mūsų skaitytojus. Jis yra penkių spalvų, iliustruotas religiniais ir tautiniais vaizdais. Kalendorius kasmet leidžiamas kaip Darbininko priedas, bet visada atsiranda suprantančiųjų, kad lietuviškai spaudai nelengva verstis ir teikiasi savo auka Darbininką paremti. Už tai nuoširdžiai esame dėkingi. Kas norėtų daugiau kalendorių gauti, prašoma skreiptis į Darbininko administraciją.

— **Pasaulio Katalikių Moterų Organizacijų Unijos** tarptautinė studijų, sesija, tema: "Tikėjimo reikalavimai šių dienų materializmo akyvaizdoje", įvyko spalio 13-15 Paryžiuje. Sesijoje dalyvavo 25-kių kraštų katalikių moterų organizacijų atstovės — Angl., Austrijos, Austral., Belg., Boliv., Indijos, Irlandijos, Ispanijos, Italijos, J. A. Valstybių, Kanados, Lietuvos, Lenkijos, Luksemburgo, Norvegijos, Olandijos, Peru, Portugalijos, Prancūzijos, Šveicarijos, Škotijos, Ukrainos, Vokietijos ir Venezuelos. PLKOS šioje tarptautinėje studijų sesijoje atstovavo E. Turauskienė, S. Jokubauskaitė - Pagnier ir B. Šlepetytė - Venskuvienė.

Prieš studijų sesiją ir po jos — spalio 12-16 dienomis įvyko UMOFC tarptautinio biuro posėdžiai, kuriuose lietuves atstovavo B. Šlepetytė - Venskuvienė ir E. Turauskienė.

DARBININKO SKAITYTOJAM

DARBININKO administracija labai prašo neuždelsti atsilyginti už laikraštį. Raginimas sudaro naujas išlaidas, o nudelsimas atsiliepia laikraščio leidimui.

SKAITYTOJAM palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:

Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Prašau pratęsti prenumeratą

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Prašau siuntinėti Darbininką (pažįstamam, neturtingiem, ligoniam)

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Siunčiu:

už prenumeratą $....., aukų $..... Viso $.....

(Data) (Parašas)

The PLAYHOUSE West Orange Art Theatre Free Parking
252 Main St., OR 2-9707.
Starts Wed., Oct. 21st
Special Accolade! Legion of Decency
Franz Werfel's Masterpiece
"EMBEZZLED HEAVEN"
Group Bookings now being taken for Churches - Schools - Organizations

Atėjo laikas eiti į pensiją

Ateina laikas pasakyti sau pačiam, kad jau gana geras biznis ir vedamas be sunkumų, bet kai žmogui priartėja tam tikras amžius, reikia atsisveikinti nors ir su geriausiais dalykais.

PARDUODU TABOR FARM VASARVIETĘ

Tabor Farm, Sodus, Mich., vasarvietė yra 100 mylių nuo Chicago, Ill., ir 10 mylių nuo Benton Harbor, Mich.
Pagrindiniam įmokėjimui reikia įnešti $125,000.00. Likusiai sumai labai lengvos išmokėjimo sąlygos.
Susidomėjusiems prisiųsiu reikalingas informacijas ir literatūrą.

JUOZAS BACHUNAS, Sav.
SODUS, MICHIGAN

Kas pas moterį gražiausia?

Mark Twainas, amerikiečių rašytojas, buvo paklaustas, kas jam pas moterį gražiausia: liemuo, akys, skruostai...

— Lūpos, — atsakė truputį pagalvojęs.

—Jų lankstumas ar rausvumas?

— Nei viena nei antra.

—Tai kas?

—Ogi tai, kad jos gali būti sučiauptos.

Vagies talka teismui

Vokietijoje, Hanoverio teisman pakliuvo vagišius, kuris buvo daug žmonių apkraustęs. Teisman atėjo su knyga, į kurią buvo surašyti pavogtieji daiktai ir apvogtųjų pavardės. Vagis paaiškino:

— Aš rūpestingai vedu sąskaitas, nes žinau, kad apvogtieji teismui pristato didesnį ieškinį. Girdi, jiem dar toks ir toks daiktas dingęs ...

Mokesčiai keičia papročius

Mokesčių reikalu išleistoje knygoje, kurią parašė John L. Hess, nurodoma, kaip keičiasi papročiai ryšium su atskaitymu netaksuojamų sumų. Esą, "seniau biznieriai keliaudavo su sekretorėm, kurias viešbučiuose registruodavo kaip savo žmonas; dabar keliauja su žmonom, bet jas registruoja kaip sekretores.

Gudresnis už policiją

Paryžiuje vienas džentelmenas neturėjo kur savo mašinos pasistatyti. Visos vietos gatvėje jau buvo užimtos, gi operos spektaklis turėjo tuojau prasidėti. Jis savo mašiną paliko prie hidranto su uždegtom šviesom. Prieš tai apsidairė, ar nėra policijos. Po spektaklio pranešė, kad jo mašiną kažkas nudžiovęs. Policija pranešė, kad mašiną rado prie operos ir paėmė apsaugon. Nereikėjo nieko mokėti nė už saugojimą, nes buvo "vogta".

Pirko savo pačių mašiną

Japonijoje, Tokyo mieste, policijai atvykus į vienus namus ieškoti vagies, buvo pavogta gatvėje palikta mašina. Kai mašinos niekur nesurado, pirko padėvėta. Tik vėliau apsižiūrėjo, kad tai buvo perdažyta ta pati policijos mašina.

Stephen Bredes Jr.
ADVOKATAS
37 Sheridan Ave.
Brooklyn 8, N. N.
Tel. 4 Prieg

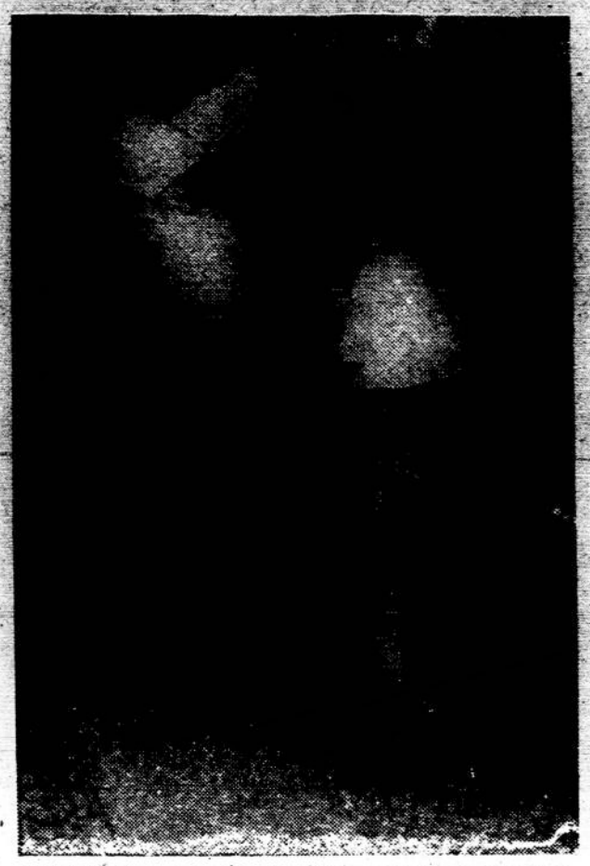

ITALIJOS berniukas gauna drabužius, surinktus per Amerikos vyskupų fondo vajų, kuris vyksta Padėkos dieną.

45 METŲ VEDYBINĖ SUKAKTIS

WORCESTER, MASS.

Marcelė ir Jurgis Watkins spalių 7 gražiai paminėjo savo 45 metų vedybinę sukaktį. Tiek pat metų kaip Marcelė yra M-rų S-gos 5 kuopos narė. Kuopa spalio mėn. susirinkime pagerbė savo ilgametę pirmininkę su gražiom dovanom ir sveikinimais, kuriuos išreiškė Urmonienė. Dvasios vadas kun. J. Jutkevičius savo sveikinime pažymėjo, kad 45 m. bendro gyvenimo yra gražus pavyzdys šiom dienom, kada dažnai šeimos neistengia nė kelių metų išgyventi ir skiriasi. Jis nuoširdžiai sveikino ponus Watkins kaip gerus parapiečius, linkėdamas jiem daug Dievo palaimos. Po susirinkimo narės buvo vaišinamos arbatėle ir vedybiniu pyragu, kuris buvo labai originaliai papuoštas: lėlėmis, vaizduojančiomis ponų Watkins anūkus. Susirinkimo dalyvės pasirašė nuotraukų albume, kuris vaizduoja jų gyvenimą praeityje. Visą tą savaitę jubiliatai buvo lankomi jų giminių ir bičiulių namuose. Juos lankė 5 kuopos valdybos narės, M-rų S-gos centro dvasios vadas prel. P. Juras, Providenco klebonas kun. J. Vaitiekūnas, 5 kuopos dvasios vadas kun. J. Jutt, pagaliau spalio 10 buvo padarytas netikėtas užpuolimas jų bičiulių naujųjų ateivių, kurie yra patyrę daug nuoširdumo iš ponų Watkins. Daug gražių žodžių buvo pasakyta ir įteikta kukli, bet lietuvio širdžiai brangi dovanėlė — šv. Mergelės koplytėlė rankų darbo ir tautinių juostų takelis. Taip buvo gerbiami lietuviai, kurie savo dideliu taktu visus prie savęs patraukė.

Worcesterio lietuviai liūdi, netekę energingos veiklios lietuvės Onos Sidabrienės. Ji buvo sutinkama beveik visose lietuviškose organizacijose. M-rų S-ga nustojo savo garbės narės, veiklios sąjungietės. Ji jau 7 mėnesius yra po labai sunkios galvos operacijos ir nėra vilties ją vėl matyti darbuojantis lietuviškose organizacijose. Visi jos bičiuliai ir pažįstami prašo Aukščiausiojo malonių jai. **M. Ž.**

HARTFORD, CONN.

Šv. Jono Evangelisto draugija turėjo savo susirinkimą lapkričio 1. Į draugiją įstojo du nauji nariai: Edvardas Mazotas ir Danielius Usonius.

Kas metą Padėkos dieną draugija užprašo mišias už mirusius narius. Taip lapkričio 26, 9 v. r. visi nariai prašomi dalyvauti mišiose. Po jų mokyklos patalpose bus nariams vaišės nemokamai. Naujasis narys D. Usonis turi gražų Sunset restoraną, jis pažadėjo duoti kavos. Ačių jam. **Rep.**

LOWELL, MASS.

Mūsų kolonijoje vis labiau retėja senesniųjų lietuvių skaičius. Kartu silpnėja bei nyksta ir mūsų organizacijos, netekdamos savo narių. Stai, lapkričio 2 d. netekome ilgamečio šv. Juozapo draugijos pirmininko Ignaco Ramanecko, kuris tai draugijai vadovavo 15 metų. Velionis buvo iškilmingai palaidotas šv. Patriko kapinėse. Laidojamas buvo iš šv. Juozapo lietuvių parapijos bažnyčios su trejomis mišiomis. Prie didžiojo altoriaus mišias aukojo klebonas kun. J. Skalandis, prie šoninių —vikaras kun. A. Janušonis ir T. A. Morrisette, O.M.I

Velionis buvo kilęs iš Aukštadvario parapijos Lietuvoje. Paliko nuliūdime žmoną Emiliją (Buslevičiūtę) iš Dusmenų parapijos; vedę buvo jau Amerikoje, susilaukę dviejų dukterų, sūnaus ir penkių anūkų.

Į kapus lydėjo daugybė giminių ir pažįstamų. Grabnešiai buvo šv. Juozapo draugijos nariai: Stasys Buja, Juozas Čironis, Jonas Bagdonas, Kazys Slivauskas, Silvestras Balkus ir Stasys Malinauskas. Šv. Kazimiero draugijos delegatais buvo Jonas Samauskas, Juozas Kmeliauskas, Juozas Janavičius, Juozas Leščinskas, Stasys Rozmislevičius ir Stasys Siemaška. D. L. K. Vytauto klubo atstovais buvo Adolfas Perednia, Juozas Gurskas, Petras Voveris, Jonas Šleičiūnas, Jonas Sereckas ir Jonas Bagdonas, Jr.

Dalyvavę šermenyse ir kiti pažįstami, atjausdami nuliūdimo valandoje, reiškia gilią užuojautą velionies žmonai Emilijai ir jo šeimai, o mirusiam prašo Viešpaties amžinos ramybės.

Dalyvavęs šermenyse

PHOTOGRAPHS
PORTRAIT SPECIALS
from 3 for $5
VLACH STUDIOS
3061 Eastchester Rd.
(Just North of Gun Hill Rd.)
OL 4-4171

REAL ESTATE
In Catholic Area in BETHPAGE, L.I., N.Y. — Luxurious 7 room brick split level; 2½ baths, carpeting, dishwasher, all appliances; fenced yard; near Catholic churches. Many extras. Sacrificing for $27,000. Tel. PE 1-1596.

ROOM ■ BOARD
IN NEWPORT, R. I.
LOVELY rooms for retired folks. Community living room, big bedrooms, 3 meals a day. Very best location in Newport, R.I. Churches & shopping center round the block. $35 per week each person. VI 7-9728
Newport, R.I., Germann Cottage.

DISPLAY
ZACH'S kepykla (buv. Rupprechto) 123-20 18th Ave, College Point, N.Y. Mūsų specialybė — plakto kremo tortai ir raguoliai, ledų tortai ir vyniotiniai
Priimami užsakymai: vestuvių tortams, sukaktuviniams parengimams, gimtadieniams ir kt. Atidara ir sekmadieniais 6-2 val. Uždaryta pirmadieniais. Skambinti: FL 9-6770.

PAMĖGINKITE NEMOKAMAI
nuo
REUMATIZMO — ARTHRITIS
SKAUSMŲ
Jeigu niekuomet nenaudojote 'Rosse Tabs' sumažinimui arthritis, neuralgijos, reumatizmo skausmų, mes norime jums pasiūlyti mūsų atsakomybe. Mes atsiųsime jums nemokamai, kad jūs galėtumėte tuojau išmėginti ir būti patenkinti skausmų sumažėjimu.
Nesiųskite pinigų, tik prisiųskite savo adresą ir mes tuojau jums prisiųsime Rosse Tabs.
ROSSE PRODUCTS CO.
Dept. X-1, Box 772, Chicago 90, Ill.

H. W. FEMALE
REGISTERED NURSES
General Duty
All Shifts — Day or Night $305 per month—$5 increases every 6 months—$10 increases for night duty. Supervisors — 325 per month. 40 hour week - room - board and laundry. $40 per month. PERMANENT POSITION
Write or Wire Director of Nurses
MEMORIAL HOSPITAL
RAWLINS, WYOMING

NAUJOS PLOKŠTELĖS

Solistė Lionė Juodytė—Mathews yra įdainavusi naujų H. F. ir Stereo plokštelių albumą su Rūtos choru. Albume yra 16 dainų. Išleido Request Recording Company vardu "Dainos iš Lietuvos". Plokšteles galima gauti pas J. Ginkų, 495 Grand St., Brooklyn 11, N.Y., Darbininko administracijoj, 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N.Y., Jokūbą J. Stuką, 1264 White St., Hillside, N.J., Alex Mathews, 256 Union Ave., Brooklyn 11, N.Y. Kaina 4.98 dol. Siunčiant užsakymus didesniais kiekiais į krautuves, duodama nuolaida.

DOVANOS GIMINĖM
KALĖDOM IR NAUJIEM METAM
IŠSIUNTIMU REIKALINGA PASIRŪPINTI JAU DABAR!
KĄ *mūsų giminės SSSR, Ukrainoje, Gudijoje, Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Užkarpatėje labiausiai vertina gautam siuntiny? ? ?*
Be abejo, ATRAIŽAS GEROS, IMPORTUOTOS VILNONĖS MEDŽIAGOS SUKNELEI, KOSTIUMUI, PALTUI.
KUR *galima pirkti vilnones medžiagas dovanom pačiom žemiausiom kainom mieste?*
TIK 3 KRAUTUVĖSE FIRMOS
S. BECKENSTEIN, Inc.
118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525
Cor. DELANCY, N.Y.C.
Parduodama: šilkas, nailonas, satinas, aksomas, pliušas, gobelenas, drobė, medžiagos užuolaidom, antduriam, užvalkalam, baldam ir k.
KRAUTUVĖS ATVIROS KASDIEN IR SEKMADIENIAIS, IŠSKYRUS ŠEŠTADIENIUS, NUO 9 RYTO IKI 6:30 VAK.
S. Beckenteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai
Važiuoti BMT išlipant Essex Street, keltis elevatorium į viršų, arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey Street.
Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas

Dėmesio! Dėmesio!
MERCURY Parcel & Trading Co.
943 Elizabeth Avenue ELIZABETH, N. J.
Phone: ELizabeth 4-7608
Atidarė Elizabethe naują skyrių siuntiniam į LIETUVĄ, UKRAINĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ ir kitus kraštus.
SIUNTINIŲ PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS
Didelis pasirinkimas vilnonių atraižų vyriškom bei moteriškom eilutėm, paltam; vilnonės skaros, kilimai, lovų užtiesalai ir k.
Priimami užsakymai ir raštu. Jums patarnaus lietuvė moteris, kalbanti įvairiom kalbom. Mandagus, kruopštus ir nebrangus patarnavimas. Kviečiame jus tapti mūsų klijentais.
Atidara nuo 8:30 val. ryto iki 8:00 val. vakaro
Sekmadieniais nuo 8:30 val. iki 4 val. popiet.
Pagrindinė kontora: 80 East 7th Street, New York 3, N.Y.
Krautuvė: 75 East 7th Street, Tel.: OR 4-3980
Mūsų firmos geriausia rekomendacija — tai tūkstančiai pastovių klijentų visoje Amerikoje

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS IMPORTUOTOS ir VIETINĖS
Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai
Geriausios rūšies pigiausiomis kainomis
Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą
PAMĖGINKITE UŽEITI PAS MUS IR BŪSITE PATENKINTI
Specialios nuolaidos kalėdinėms dovanoms
SUPERIOR PIECE GOODS CORP.
200 ORCHARD STREET NEW YORK 2, N. Y.
Tel.: AL 4-8319

SIUNTINIAMS Į LIETUVĄ!
Tamsta rasi didelį pasirinkimą vilnonių medžiagų vyrų kostiumams ir švarkams, moterų eilutėms, suknelėms bei švarkams.
Maišytos ir rayoninės medžiagos parduodamos griežtai urmo (wholesale) kainomis.
K & K FABRICS
1158 East Jersey Street, Elizabeth, N. J.
Telefonas: ELizabeth 4-1711
ATDARAS KETVIRTADIENIAIS IKI 9 VAL. VAKARO
Mūsų kainos vyrų drabužiams prasideda nuo $9.50 už pilną eilutę

WEISS & KATZ, INC.
187 ORCHARD ST., N. Y. C. GR 7-1130
DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA
DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ
vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
Audiniai yra angliškos ir vietinės vilnos, šilko ir medvilnės
Specialiai žemos kainos tiems, kurie siunčia audinius į užsienį.
Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klijentam. Prašome užeiti ir pasižiūrėti!

JONO IR ANGELINOS ANDRIULIŲ IR JŲ ŠEIMOS
MICHIGAN FARM SŪRIS
Fountain, Michigan
Jūs esate namuose ar kur keliaujate, visuomet reikalaukite Michigan Farm Sūrio. Šis sūris jau per ilgus metus gaminamas Jono ir Angelinos Andriulių ir jų šeimos, Fountain, Mich.
REIKALAUKITE TIK MICHIGAN FARM SŪRIO
Jeigu abejojate, paprašykite pamėginimui. Jūsų skonis jums pasakys. Mes norime, kad Jūs patys būtumėt sprendėjas. Mes esame labai dėkingi sūrio mėgėjams ir geresnėms krautuvėms, kad Jūs tiek išpopuliarinot Michigan Farm Sūrį, kuris paliko visų mėgiamiausiu. Mes pastžadame ir toliau jums gaminti tik patį geriausią sūrį.
MICHIGAN FARM CHEESE DAIRY, INC.
Vienintelai šio sūrio gamintojai FOUNTAIN, MICH.
Aptarnavimui ir informacijai rytuose prašome kreiptis.
PETER LISAUSKAS
69-15 53rd Avenue, Maspeth, N. Y. Tel. TW 4-8087
VICTOR ABECUNAS
351 Park Street, New Britain, Conn. Tel. BA 3-1342
JONAS JAKUBAUSKAS
634 N. Denison Street, Baltimore, Md. Tel. Longwood 6-2622
MECISLOVAS KAVALIAUSKAS
24 Prospect Street, Hyde Park, Mass. Tel. Hyde Park 3-3975
GEORGE GALONAS
1400 Caniff, Detroit, Mich. Tel. T. O. 8-7062
STANLEY METRICK
1804 W. 47th St., Chicago, Ill. Tel. Yards 7-8393
JOHN SHURNA
5418 So. Albany, Chicago, Ill. Tel. Grovehill 6-7783
ALLAN STEWART
4310 No Broad St., Phila., Pa Tel. Glasstone 5-1310

SPOTS Before Eyes?
Whenever you're sick, go to bed and don't worry. While you're healthy, ask us about Hartford Accident-Sickness Insurance. Then you WON'T have to worry about medical bills! Please call us soon.
ALBERT F. PETERS
Office:
116-55 QUEENS BLVD.
FOREST HILLS, N. Y.
VIrginia 3-1477
Agency for
HARTFORD ACCIDENT and INDEMNITY COMPANY
Hartford, Connecticut

TAUTIEČIAI
Pasinaudokite proga ir pasiųskite šventėms dovanų savo artimiesiems į LIETUVĄ.
Šiam tikslui Jums sąžiningai ir daug pigiau, negu kur kitur, patarnaus:

LONDONO LIETUVIŲ PREKYBOS B-VĖS
LITHUANIAN TRADING COMPANY
atstovas
JONAS DAUGIRDAS
337 UNION AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
EV 4-1232 EV 7-4940
REIKALAUKITE KATALOGŲ IR ĮSITIKINKITE

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

Šachmatų klubo dešimtmečio minėjimas, įvykęs lapkričio 8 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių D-jos salėj, žymėtinas keliais atvejais. Greta šachmatų įžymybių, kaip W. Lombardy, (N. Yorkas), P. Tautvaišas (Chicago), J. Goldstein, G. Šveikauskas, dalyvavo Mass. S. C. Ass'n vicepirm. James Burgess, žymios meno pajėgos: solistas A. Vokietaitis, Prud. Bičkienė, S. Daugelienė, muz. Gaidelis, Meškūnienė ir kt. Minėjimo išvakarėse Tautvaišas davė simultaną Boylstono šachmatų klube. Meisteris laimėjo 11, lygiom baigė su Leopoldu Šveikausku ir trims pralaimėjo: P. Kontautui, A. Makaičiui, ir S. Brandweinui.

Naujajam Bostono meisteriui Gediminui Šveikauskui, buvo įteikta Lietuvių pereinamoji dovana, kurią 1957 m. laimėjo S. Lyman, 1958 — J. Curdo ir Goldstein, ir 1959 — Ged. Šveikauskas su D. Scheffer.

Dešimtmečio proga Šachmatų klubas įteikė dovanas: žymiausiam lietuvių meisteriui JAV-bėse Povilui Tautvaišui, Bostono meisteriui Ged. Šveikauskui, ir jauniesiems klubo šachmatininkams: Gediminui Kuodžiui (15 metų), ir Algiui Makaičiui (14 metų).

Po himnų ir kun. J. Žuromskio invokacijos, dr. A. Kapochy, adv. J. Grigalius, inž. A. Chaplikas, P. Viščinis, James Burgess, P. Tautvaišas kalbose pabrėžė Šachmatų klubo aktyvumą, laimėjimus, itin jaunųjų talentų išugdymą.

Minėjime buvo įsteigta aukščiausioji lietuvių šachmatų dovana "Lietuvos Laisvės Avilys", pagaminta iš juodojo ąžuolo ir gintaro bitelių, gautų iš Lietuvos. Dovanos įsteigimo idėja išplaukė iš jos sumanytojo dr. Brunono Kalvaičio, kuri įgavo konkretų pavidalą po pusmečio, drožinėta kropščiom prof. Igno Končiaus rankom.

Sveikinimų buvo gauta iš vietos lietuvių, Chicagos, New Yorko, Detroito ir Hamiltono.

Indianos valstijos p-bėse pirmavo Al Sandrin su 4½ tš., Rob. Byrne 4 tš., Kostič 3½ ir 1 nebaigta. Buvo per 40 žaidėjų. Chicagos Neries šachmatininkai baigė šitaip. Jankauskas pelnijo 3½, Zujus, Karpuška po 3-2. Makutėnas iš Indianapolio surinko taipogi 3 tš.

SAULIUS ARONAS - 1959 pabaltiečių pirmenybių ir š. Amerikos liet. žaidynių teniso meisteris. Klišė iš Sporto žurnalo naujausio numerio. Redaguoja K. Čerkeliūnas, administracijos adresas. 360 Palmetto St., Brooklyn 27, N. Y.

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko kalendoriui išleisti aukojo:

M. Bukauskienė, Brooklyn, N. Y. — 7 dol.

Po 5 dol.:

B. Zumeris, Australija; H. Josuvait, Richmond Hill, Juozas Raudys, Chicago, kun. J. Bacevičius, Kyntyre, N. D., A. Petkevičius, Brooklyn, L. Tiškus, Flushing, N.Y., O. Skabeikienė, Hollywood, Fla., U. Matulionienė, Brooklyn, V. Leveckis, So. Boston, Unas, Somerville, Conn. kun. A. Norius, Corona, N.Y.

Po 4 dol.:

Mrs. J. Budras, Linden, N.J., V. Kezenius, Baltimore, A. Valančius, Brighton, Mass., P. Kiškūnas, Lewiston, Me., S. Kerpė, Richmond Hill, L. Labanauskas, Brooklyn, kun. J. Raštutis, Amsterdam, A. Grigaliūnas, L. I. City, N.Y., S. Gudaitis, Moretown, Vt., A. Lingienė, Bloomfield Hills, Mich., Gaideliai, Linden, N.J., V. Janušas, Richm. Hill, J. Staškus, Brooklyn, S. Švedas, Woodh. N.Y.

Po 3.50 dol.:

A. Laukagalis, M. Vaicekauskas, M. Dominauskienė, kun. J. Pakalniškis - visi iš Brooklyn, N. Y.

Po 3 dol.;

Jurkuvėnai, Brooklyn, A. Akelaitis, Pittsburgh, M. Laukus, Waukill, N. Y., kun. V. Karalevičius, Elizabeth, E. Vitkus, Brooklyn, Z. Zabita, Brooklyn, A. Kamantauskienė, So. Boston, O. Mitinas, Fremont Center, N.Y.

Po 2.50 dol.:

K. Sipaila, Hillside, N.J.

Po 2 dol.:

J. Šalkauskis, Brooklyn, kun. A. Paškevičius, Moodus, Conn., A. Kibartas, Phila., Pa., Pijus Gražulis, Worcester, A. Tamulevičius, Waltham, Mass., V. Katarskis, Dayton, Ohio, P. Povilaitienė, Waterbury , Simmons, Windsor, Conn., K. Litvinas, Kearny, A. Mikalauski, New Britain, J. Landsbergis, Richm. Hill, J. Baltrus, Du Bois, Pa., Rev. B. P. Bene-sevich, Hartford, L. Mikėnas, Hartford, U. Mačiulis, Clevel., A. Petrutis, District Heights, Md., T. Tamulevich, Worcester, M. Putinienė, Brooklyn, J. Strigunas, So. Boston, E. Kezienė, Brooklyn, E. Gagas, Brooklyn, J. Klemejerienė, Woodhav. N.Y., V. Daugelienė, Kearny, A. Zubkus, Brooklyn, kun. Z. Smilga, Middletown, Conn., C. Budris, Maspeth, N.Y., J. Vaišvilas, W. Vasiliauskas, A. Krakauskas —visi iš Waterbury, K. Dima, Brooklyn, A. K. Masaitis, Westfield, Mass., K. Bačauskas, Brooklyn, J. Adomaitis, Paterson, P. Juškevičius, Kearny ,St. Leveckis, Richm. Hill, Prel. Pr. Strakauskas, Brockton, A. Sharry, Brooklyn, S. Ramoškienė, Hempstead, N. Y., M. Tomasickas, Brooklyn, Mrs. S. Deveikis, Gardner, Mass.

Po 1.50 dol.:

M. Pakuktaitė, C. Morris, J. Lukošius, B. Radzivanas, Z. Grabnickas, — visi iš Brooklyn, M. Slabock, Elizabeth, S. Levickienė, Richm. Hill. N.Y.

Visiems aukojusiems tariame nuoširdžią padėką.

Darb. Administracija

ELEKTROS MOTORŲ TAISYMAS

JULIUS KUMPIKAS

119 GRAND STREET
BROOKLYN 11, N.Y.

- ELEKTROS MOTORAI
- VANDENS POMPOS
- ORO KOMPRESORIAI
- DULKIŲ SIURBLIAI
- ELEKTR. VĖSINTUVAI
- ELEKTR. GRĄŽTAI

Mėsinių ir saliūnų šaldymo sistemos pilnas aptarnavimas
Papildomas gazas.
Sudedami nauji vamzdžiai
Atidara nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 5 iki 8 v.v., šeštadieniais — visą dieną.
Dėl didesnių užsakymų skambinti STerling 9-6534 (po 8 val. vak.)

Quick As A Wink

Quick help always available from Hartford Insurance Agent. Phone middle of night. We'll get up. Glad to. That's our job. Naturally.

ALBERT F. PETERS
Office:
116-55 QUEENS BLVD.
FOREST HILLS, N. Y.
Virginia 3-1477

Agency for HARTFORD ACCIDENT and INDEMNITY COMPANY

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
LAIKRODININKAS
JUVELYRAS
Auksas, Sidabras, Deimantai
Laikrodžiai
485 GRAND STREET
BROOKLYN 11, N. Y.
Phone: EV 4-2318

UNITED FUNDS

A Mutual Investment Fund

Periodic Investment Plans
(WITH INSURANCE)

offer you investment units in multiples of $2,500 with investments as low as . . . $125 Initially and $25 Periodically. Group Life Insurance is available to cover the unpaid balance of the Investment Program in the event the Planholder does not live to complete his program. Under a United Periodic Investment Plan with Insurance, you invest in

UNITED ACCUMULATIVE FUND SHARES
a diversified, managed mutual fund with investments in over 100 American corporations.

For Prospectus and descriptive literature, without obligation, fill in and RETURN THIS ADVERTISEMENT

WADDELL & REED, INC.
Principal Underwriters
20 West 9th St. Bldg. Kansas City 5, Mo.
40 Wall Street New York 5, N. Y.

REPRESENTATIVE ADAM STANKUNAS
NAME:
ADDRESS:
CITY:

SPECIAL NOTICE TO OUR MANY OUT-OF-TOWN CATHOLIC GROUPS WHO WILL BE SPENDING SOME TIME IN THE NEW YORK, NEW JERSEY AND CONNECTICUT AREAS THIS FALL AND WINTER — THE FOLLOWING HOTELS HAVE SPLENDID REPUTATIONS FOR CLEANLINESS, COMPLETE SERVICES AND FRIENDLY HOMELIKE ATMOSPHERE. WE HIGHLY RECOMMEND THEM FOR THE VERY BEST IN HOTEL ACCOMODATIONS.

HOTEL MANSFIELD — 12 WEST 44th STREET, N. Y. CITY near TIMES SQUARE - U. N. - SHOPPING DISTRICT - RADIO CITY - THEATRES - BROADWAY - EMPIRE STATE BUILDING
Moderate Rates — MU 2-5140

THE CHESTER HOUSE — CHESTER, NEW JERSEY
55 ROOMS — REASONABLE RATES
Special Consideration Given to Religious Groupes
CHESTER 9366

PATIO MOTEL — MONTICELLO, N. Y.
36 ROOMS — TELEVISION — PARKING
Special Rates To Religious Groupes
Monticello 2890.

CAROLINA CREST HOTEL — 131 SO. NO. CAROLINA AVENUE, ATLANTIC CITY, N. J.
100 Rooms — Reasonable Rates — Special Rates to Religious Groupes
ATlantic City 5-5015

MARLBOROUGH HOTEL — EAST ORANGE, NEW JERSEY
40 ROOMS — REASONABLE RATES
Special Consideration Given to Religious Groupes
OR 3-2811

PRESIDENT HOTEL — ALBANY and THE BOARDWALK, ATLANTIC CITY, NEW JERSEY. Rates on Request — Free Parking
Kitchenette Suites available — Special consideration given to Religious Groupes. Telephone AT 4-5151.

RITZ CARLTON.. HOTEL
Boardwalk & Iowa, Atlantic City, New Jersey
Hot Rooms—Reasonable Rate—Special Consideration Given to Religious Groups. AT 4-3051

GARFIELD GRANT HOTEL
Long Branch, New Jersey
90 Rooms—$4.00 up— Special Rates to Religious Groups.
CA 2-3000

BEAUTY SALON

Only Creative and Experienced Hair Stylist at the
D E B U T A N T E
BEAUTY SALON
CALL: YU 1-5850
GRACE CASCIO • Hotel Richmond
71 Central Avenue, St. George, S.I.
Open Tues. to Sat. 9 to 6.

BAKERY

HERTLEINS
BAKERY
Noted for Quality and Specialties
40-07 BELL BLVD.
Bayside
BAyside 9-0265

CAN YOU CARRY THIS CROSS?

The sign of the cross is the sign of heroism, the sign of Christ. This cross is the sign of the EDMUNDITES...

If you are a generous young man, willing to carry it, God can provide untold strength and courage.

PRIESTS: missionaries, teachers, parish priests
BROTHERS: missionaries, teachers, skilled craftsmen

For information, write—Vocation Director
SOCIETY OF ST. EDMUND, Mystic, Connecticut

DARBININKO ADMINISTRACIJOJE GALIMA GAUTI LABAI PAPIGINTOMIS KAINOMIS ŠIE LEIDINIAI:

Saulės Giesmė, dr. A. Maceina $3.00
Šv. Kazimieras, dr. Z. Ivinskis 2.00
Milžinas, Didvyris, Šventasis, dr. P. Gaida 1.00
Laisvė ir Būtis, dr. J. Girnius 1.00
Vysk. M. Valančiaus biografijos bruožai, V. Biržiška 1.00

Čia taip pat gaunamos visos naujai išleistos lietuviškos knygos: "Draugo", "Nidos", "Terros", Saleziečių knygos jaunimui, Vokietijoje išleistos "Mūsų Tėvų pasakos" ir kitos vaikams knygutės, maldaknygės, plokštelės (ilgo grojimo), devocijonalijos bei kalėdiniai atvirukai.

DARBININKO ADMINISTRACIJA
910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Lietuvių Radijo Valandos Programa

Sekmadieniais nuo 11 iki 12 val. dienos

Iš WHIL — 1430 kilocycles, Medford 55, Mass. stoties

Sveikinimus ir pranešimus galima paduoti asmeniškai arba siųsti paštu programos vedėjui ANTANUI F. KNEIŽIUI, 50 Cottage St., Norwood, Mass. Skyriai: LITHUANIAN FURNITURE CO. — Ona Ivaškienė, 366 W. Broadway ir JONAS ROMANAS, Sjr., P. O. Box 132, So. Boston 27, Mass.; ANTANAS DAUKANTAS MARKET, 187 Webster Ave., Cambridge, Mass. — Telefonai: NOrwood 7-1449; ANdrew 8-7635; ANdrew 8-4618; Kirkland 7-8533

RADIO PROGRAMA

Lietuvių Radio programa iš stoties WLYN, 1360 bangos, veikia sekmadieniais nuo 2:30 iki 3:00 val. dieną. Perduodamos vėliausios pasaulinių žinių santraukos, dainos, muzika, ir "Magdutės pasaka".

Biznio reikalais kreiptis į Baltic Florists gėlių bei dovanų krautuvę, 502 E. Broadway, South Bostone. Tel. AN 8-0489. Ten gunamas ir "Darbininkas".

STEPONAS MINKUS

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos lietuvių Kultūrinė radijo programa

WKOX, 1190 kilocykles
Framingham, Mass.
Sekmadieniais
Nuo 8 ligi 9 val. ryte

VEDĖJAS — P. VIŠČINIS
47 Banks St.

BROCKTON 18, MASS.
Tel. JUniper 6-7209

Republic
Wine & Liquor Store

322 Union Ave. Brooklyn 11, N. Y.
Tel.: EV 7-2089
Sav. M. ir J. JOKUBAIČIAI

Didelis pasirinkimas
įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų
šventėms bei kitoms progoms

PAUL'S RESTAURANT
LIQUORS - BEER - WINES
SKANUS LIETUVIŠKI UŽKANDŽIAI
Šeštadieniais, sekmadieniais
Griežia J. Mortotaičio lietuviškas orkestras
Sav. P. Višniauskas
81 Spring St., New Britain, Conn. Tel. BA 3-9771

JUOZO IR IZABELĖS MISIONŲ
RAY'S LIQUOR STORE

Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų. Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VIrginia 3-3544

ROMAN FUNERAL CHAPEL
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS.
CHARLES J. RAMANAUSKAS
1113 Mt. Vernon Street Philadelphia 23, Pa.
POplar 5-4110

KARLONAS
FUNERAL HOME
280 Chesnut Street New Britain, Conn.
Tel. BA. 9-1181

CARROLL FUNERAL HOME, Inc.
PETRAS KARALIUS, savininkas
Laidotuvių direktorius ir balzamuotojas
74 Providence Street
Worcester, Mass.
PL 4-6757 PL 4-1165

DIRSA FUNERAL HOME
Joseph J. & Johanna H. Dirsa
51 PROVIDENCE STREET
WORCESTER 4, MASS.
PLeasant 4-3501 PLeasant 4-3865

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
jaunas ir puikus lietuvis naujose patalpose, skausmo valandoje suteikia puikų patarnavimą.
EDWARD A. ZIGAS FUNERAL HOME
540 East St., New Britain, Conn.
Tel.: BA 9-2242 — 9-9336
Aptarnauja New Britain, Waterbury ir Hartford, Conn.

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS
BARAS IR RESTORANAS
Lietuviškos gamybos pietūs, vakarienės ir užkandžiai
GERIAUSI GĖRIMAI PIGIAUSIOMIS KAINOMIS
SPAUDOS KIOSKAS
Salės šokiams, vestuvėms ir kitokioms pramogoms prieinamomis kainomis. Lietuviškų organizacijų susirinkimams patalpos nemokamai. Visais reikalais kreipiamasi į klubo reikalų vedėją K. Vaitaitį.
280 UNION AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9672

BANGA TELEVISION
Sav. V. ZELENIS
3423 FULTON STREET TELEFONAS:
BROOKLYN 8, N. Y APplegate 7-0349

35 iki 40% nuolaidos 1959 metų vokiškos gamybos radio, HI-Fi bei Stereo aparatams.
Dideli atpiginimai Admiral bei RCA televizijoms.
Geriausia proga įsigyti Fedders oro vėsintuvą (Air conditioner).

CMCP

Televizijos, Hi-Fi bei vokiškų aparatų taisymas atliekamas kvalifikuoto techniko pripažinto RCA.

DARBO VALANDOS: Kasdien iki 7 val. vak.
Pirmadieniais iki 6 val. vak.

DARBININKAS

NEW YORKO NAUJIENOS

Vysk. V. Brizgio knygą "Negesinkime aukurų", kurią išleido tėvai pranciškonai, platinti paėmė Ateities administracija.

Knygoje liečiamos šeimos problemos.

Artėjant šventėms visiems geriausia dovana —lietuviška knyga. Jų galima gauti Darbininko administracijoje ir Liet. Piliečių spaudos kioske.

Akademinis Skautų Sąjūdis Rytinio JAV pakraščio lietuviams studentams šeštadienį, lapkričio 14, suruošė studijų dieną, kurioje dalyvavo apie 60 studentų (6 iš Kanados). Paskaitos, vykusios Steponio restorano salėje New Yorke, buvo išklausytos su dideliu dėmesiu: R. Šilbajorio apie lietuvių literatūros raidą išeivijoje (skaitė J. Ulėnas), ir prof. Vyt. Marijošiaus apie lietuvišką muziką ir akt. Vit. Žukausko apie istorinės Lietuvos teatrą. Ypač gyvų diskusijų susilaukė prof. Vyt. Marijošiaus paskaita. Vakare Saievas Parkview salėje Brooklyne, vyko koncertas su šokiais. Jaukiai praėjo graži studentiška programa, o šokiai sutraukė daugiau jaunimo nei labai vertingos paskaitos.

Balfo koncertas Apreiškimo parapijos salėje sekmadienį, lapkričio 15, sutraukė labai daug publikos, davė gražia lietuvišką programą ir sumaniai pravedė laimėjimus. Kalbėjo gen. kons. J. Budrys, kun. N. Pakalnis ir kan. J. B. Končius. Visas pelnas eis lietuvių tremtinių šalpai. Šiuo koncertu pradėtas Balfo piniginis vajus Didžiajame New Yorke.

Darbininko koncertas įvyks 1960 sausio 21, Webster salėje, New Yorke. Programoje dalyvaus solistai Pr. Bičkienė ir Arnoldas Vokietaitis. Šokiams gros R. Butrimo orkestras.

Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba savo posėdyje svarstė naujo rašytojų almanacho išleidimo klausimą. Prieita nuomonės tokį poezijos, prozos, dramos ir straipsnių rinkinį leisti ir šiam leidiniui paruošti sudaryta redakcinė komisija iš Prano Naujokaičio, Algirdo Landsbergio ir Leonardo Žitkevičiaus.

Solistė Lionė Juodytė praeitą savaitgalį dalyvavo Tėviškės Žiburių sukaktuviniame koncerte Toronte. Be jos dar koncerte dainavo sol. Vacys Verikaitis.

Šeštosios Kanados Lietuvių Dienos Hamiltone organizacinis komitetas iš savo gauto pelno paskyrė 500 dol. Lietuvių Rašytojų Draugijos premijai už šių metų geriausią literatūrinį kūrinį. Premijos įteikimas įvyks Hamiltone.

Vytautas Valiukas, šį rudenį atsikėlęs iš Chicagos į New Yorką, kaip elektro inžinierius dirba vienoje bendrovėje ir vakarais studijuoja filmų bei teatro meną. Jo žmona, solistė Salomėja Nasvytytė-Valiukienė, Columbus universitete studijuoja bibliotekos mokslus, norėdama gauti magistrės laipsnį.

Sudarytas naujas MA New Yorko M. Pečkauskaitės kuopos globos komitetas: pirm. Alb. Gražiūnas, nariai A. Vainius, A. Radzivanienė, Navickienė ir Jan. Gerdvilienė.

Kariuomenės minėjime, kuris bus šį šeštadienį, lapkričio 21, bus leidžiamas laimėjimams dail. V. K. Jonyno paveikslas. Pelnas skiriamas veteranams ir invalidams šelpti.

Kun. St. Yla iš Putnam, Conn., keliaudamas į Chicagą, praeitą savaitę buvo sustojęs pranciškonų vienuolyne ir lankėsi Darbininko redakcijoje.

Ateities žurnalo lapkričio numeris šią savaitę išsiuntinėjamas skaitytojams. Numeryje skelbiamas Ateitininkų Federacijos valdybos aplinkraštis, kaip pasitikti ir paminėti ateitininkų sukaktuvinius metus; prisimenamas prieš 15 metų miręs poetas Vytautas Mačernis, sukaktuvininkas kun. P. Patlaba, spausdinamas Alfos Sušinsko straipsnis, Birutės Empakerytės novelė, pluoštas naujos poezijos, ateitininkiškojo gyvenimo aktualijos, studentų ateitininkų suvažiavimo rezoliucijos ir nutarimai, sporto, apžvalgų ir knygų skyrius, moksleivių ir studentų veikla ir juokai. Numeris gausiai iliustruotas.

Moksleivių ateitininkų New Yorko M. Pečkauskaitės kuopos valdybą šiais metais sudaro: pirm. Petras Vainius, vicepirm. V .Gerdvilis, sekr. V. Radzivanas, iždin. Beleckis, soc. reik. vedėja M. Bačanskaitė.

Gaudeamus, Studentų Ateitininkų Sąjungos informacinio biuletenio naujas numeris pasirodė praeitą savaitę. Redaguoja Gediminas Naujokaitis.

Dail. V. K. Jonyno akvarelių paroda atidaroma gruodžio 6 Almaus galerijoje, Great Necke, ir tęsis iki Kalėdų. Pirmoji vieno V. K. Jonyno paroda buvo surengta New Yorke 1954 m.

Teresė Ivaškaitė, pereitą pavasarį baigusi Anhurst kolegiją Putnam, Conn., nuo lapkričio 30 pradeda dirbti Veteranų administracijos vedamoj Medical Research bakterijologijos srityje, East Orange, N.J.

Lituanus žurnalo naujas numeris jau rengiamas ir bus atspausdintas prieš Kalėdas.

Lietuvos Vyčiai vėl ruošia savo tradicinius metinius Kalėdų šokius Kalėdų vakarą Apreiškimo parap. salėje Brooklyne.

Pigia kaina parduodamas 1952 metų vartotas sunkvežimis. Skambinti GL 5-7068.

PO LIETUVIŠKOS programos tarptautinėje moterų parodoje New Yorke. Karėje kun. L. Jankus, lietuvių atstovė R. Kulytė, konsulas V. Stašinskas. Nuotr. V. Maželio

CAMBRIDGE, MASS.

Kristaus Karaliaus šventės minėjimas Nekalto Prasidėjimo parapijoje praėjo pakilioje ir maldingoje nuotaikoje. Smuiko koncertas kai kam priminė dangiškąją muziką, klebono kun. F. Juškaičio pamokslas paliko gilių minčių, o choras meilės kupina širdimi atliko savo giesmes. Šalia solistės Jankauskaitės ir bažnytinio choro prisidėjo ir mokyklos vyresniųjų skyrių vaikai.

Kleb. kun. Pr. Juškaitis, sveikindamas dienraštį "Draugą" jo auksinio jubilėjaus proga paaukojo 100 dol. dienraščiui palaikyti.

Pradinėje mokykloje veikia "Marijos vaikelių" draugija, kurion įstoja vaikai tik priėmę pirmąją šv. Komuniją. Vaikučiai renkas kas pirmąjį penktadienį, vadovauja šešto - septinto skyriaus seselė. Prie altoriaus tarnaujantieji berniukai turi "Dominiko Savio" draugijėlę, kuri renkasi kas trečiadienį po pamokų ir yra aštuntojo skyriaus seselės priežiūroje.

Ona Jonikienė palaidota lapkričio 7 dieną iš Nekalto Prasidėjimo parapijos bažnyčios.

Pranciška Puškiniūtė susituokė su Richard Godtschodt. Moterystės ryšį palaimino jaunosios dėdė kun. Lukas, Salem, Mass. lenkų parapijos vikaras. Apeigos įvyko lapkričio 8.

Keturiasdešimt Valandų pamaldos ir atlaidai bus gruodžio 4-6. Kviečiami asmens iš apylinkių parapijų dalyvauti pamaldose ir pasinaudoti atlaidais.

S. J.

TARPTAUTINĖJE moterų parodoje prie lietuviško skyriaus. Iš k. į d. p. Budrienė, Vincė Jonuškaitė, dr. A. Trimakas, Iz. Dilienė, R. Kulytė. Nuotr. V. Maželio.

BOSTONO ŽINIOS

Bostono trečiuoju vuskupo pagelbininku paskirtas buvęs kunigų seminarijos rektorius prel. Tomas J. Riley, kuris nuo 1958 rugsėjo 8 eina klebono pareigas šv. Petro parapijoje, Cambridge, Mass. Naujojo vyskupo konsekracijos apeigos įvyks gruodžio 21 šv. Kryžiaus katedroje.

Skautai ir skautės lapkričio 22 minės 10 sukaktį nuo įsisteigimo Bostone. Mišias 10 val. šv. Petro bažnyčioje aukos ir pamokslą pasakys dvasios vadas kun. J. Klimas. Popiet 3 val. lietuvių piliečių klube bus skautiškų rankdarbių paroda ir meninė programa, kurią išpildys patys skautai ir skautės. Po meninės programos bus vaišės ir šokiai.

Romuvėnai lapkričio 29 rengia iškilmingą Lietuvos kariuomenės atkūrimo 41 m. sukaktuvių minėjimą. Šv. Petro parapijos bažnyčioje pamaldos 10 val. už žuvusius, o popiet 4 val. Tautinės S-gos namuose iškilmingas aktas su paskaita, deklamacijom ir menine dalimi, kurią išpildys sol. Stasys Liepas ir Irena Mickūnienė, akomponuojant muzikui J. Gaideliui. Po minėjimo bus susipažinimo arbatėlė. Visi maloniai kviečiami dalyvauti. Įėjimas nemokamas.

Komp. Jeronimas Kačinskas, kuris vėl atgaivino šv. Petro parapijos chorą, nuo pareigų laisvu laiku kuria simfoninius veikalus ir randa laiko duoti mokiniams fortepijono pamokas. Jo dabartinis adresas: 697 E. 7th St. So. Boston, Mass.

Bostono tarpklubinėse šiandien rungiasi Lietuvių B su Harvardo klubu, pas save So. Bostone, o rytoj Lietuvių A vyksta į Harvardo univ.

Krikštai. Lapkričio 7 šv. Petro bažnyčioje pakrikštyta Gilbert Gailius ir Lilijanos Romanskaitės - Gailius duktė Louise ir Marijos vardais. Tėvai gyvena 772 Lynn Folls Pr., Melrose, Mass.

Lapkričio 8 pakrikštytas Viktoro Bakšio ir Sofijos Kusnickaitės - Bakšienės sūnus Vytauto ir Jono vardais. Tėvai gyvena 23 East St., Dorchester, Mass.

Prieinamiausiomis kainomis su labai gerom išsimokėjimo sąlygom ir pristatymu į vietą iš ONOS IVAŠKIENĖS

BALDŲ KRAUTUVĖS

galima gauti butui moderniški baldai, įvairios lempos, vaikam lovutės, virtuvės reikmenys ir k.

LITHUANIAN FURNITURE CO.
366 West Broadway,
So. Boston 27, Mass.
Off. Tel.: AN 8-4618
Res.: AN 8-5961

Krautuvėje galima gauti DARBININKĄ, pratęsti prenumeratą arba užsisakyti naujai.

GERIAUSIŲ PASAULYJE rašomų mašinėlių katalogus ir informacijas su viso pasaulio raidynais gausite veltui, tik praneškite savo adresą:
J. L. GIEDRAITIS,
1632 Broad Street
Hartford, Conn.,
Sąžiningas patarnavimas

EVergreen 8-9794
M. and Z. Collision Works
JULIUS MALDUTIS
savininkas
Sulankstytų automobilių dalių ištiesinimas, pakeitimas naujomis, dažymas ir poliravimas
937 GRAND STREET
BROOKLYN 11, N. Y.

William J. Drake-Dragūnas
LIETUVIS ADVOKATAS
Telefonas Hikory 1-5220

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

Tel. EVergreen 7-4335
Stephen Aromiskis
(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNIŠKA KOPLYČIA
423 Metropolitan Ave.
Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
(BIELIAUSKAS)
FUNERAL HOME
M. P. BALLAS—Direktorius
ALB. BALTRŪNAS-BALTON
Reikalų Vedėjas
660 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 Bedford Ave.
Brooklyn, N. Y.

J. B. Shalins-Šalinskas
Laidotuvių Direktorius
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves. Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija
Tel. Virginia 7-4499

Waitkus
FUNERAL HOME
197 Webster Avenue
PRANAS WAITKUS
Laidotuvių Direktorius ir Balsamuotojas
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite: Tel. TR 6-8434

Parduodamas Woodhaven apylinkėje gražus, mūrinis, trijų šeimų namas su garažu. Pirkimui sąlygos labai palankios, nes savininkas aplinkybių verčiamas turi namą parduoti.

Kreiptis telefonu: VI 8-2239.

—PAPIGINTA KAINA Darbininką galima užsakyti naujiem skaitytojam Kalėdų švenčių proga. Užsakant 1960 metams kainuoja tik 5 dol. Pădarykite malonumą savo artimiesiem. Už tą pačią kainą galima laikraštį užsakyti Lenkijoje gyvenantiem, vargstantiem Vokietijoje neturtingiem seneliam ir esantiem prieglaudose JAV. Jiems laikraštį galima užsakyti prisiunčiant 5 dol. adresu: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N.Y.

KVIEČIAME VISUS Į
Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos
35-jo KONGRESO metu ruošiamą

BANKETĄ

NEW YORKE, COMMODORE VIEŠBUTYJE,
LAPKRIČIO 28 D., 6 valandą vakare,
DIDŽIOJOJE VIEŠBUČIO SALĖJE
Banketo ŠOKIAMS gros Joe Thomo orkestras iš 10 asmenų.

Geriausia proga jaunimui pasilinksminti. Gražus vieškutis, puošni salė, padidintas orkestras, linksma nuotaika tą vakarą visus traukia
Į COMMODORE VIEŠBUTĮ

BILETO KAINA Į BANKETĄ IR ŠOKIUS $8.00
TIK Į ŠOKIUS — $2.00

Biletai į banketą gaunami visų lietuviškų parapijų klebonijose, pas Kongresui rengti komiteto narius ir pavienius platintojus

ŠOKIŲ pradžia
9 valandą vakaro

— **Kalėdiniam Darbininko numeriui** skelbimai jau priimami. Prašoma nevėluoti juos siųsti Darbininko administracijai, kad patektų į dvigubą kalėdinį Darbininko numerį.

Reikalinga slaugė prie ligonio vyro. Kreiptis tel.: MI 7-5623, arba adresu: 167 Atkins Ave., Brooklyn 8, N. Y.

Išnuomojamas 4 kambarių butas tik suaugusiems. Kreiptis tel.: HY 1-5290.

Ideali Kalėdoms dovana — portretas — jūsų, jūsų tėvų, jūsų vaikučių. Švenčių sveikinimams naudokite portretines sveikinimo korteles. Visa tai jums padarys **fotografas Vyt. Maželis.** Nedelsdami skambinkite tel.: **HY 7-4677.**

LIETUVOS KARIUOMENĖS ATKŪRIMO
41 METŲ SUKAKTIEC MINĖJIMUI
ruošiamas L.V.S. "RAMOVĖS" New Yorko skyriaus

VAKARAS

Įvyks
LAPKRIČIO 21, ŠEŠTADIENĮ,
6.30 val. vakare
APREIŠKIMO PARAPIJOS SALĖJE

PROGRAMOJE:

1. Invokaciją atkalbės Balfo Reik. Ved. *kun. L. Jankus*
2. Pirmą kartą New Yorko visuomenė išgirs buv. Lietuvos Operos solistę *Nasvytytę-Valiukienę*
3. Buv. Lietuvos Operos solistas *V. Baltrušaitis*
4. Akomponuoja *A. Mrozinskas*
5. Kalbės *dr. B. Nemickas*
6. Rašytojas-poetas *J. Rūtenis-Rutkauskas*
7. J. Matulaitienės Tautinių Šokių Grupė
8. Dail. prof. V. K. Jonyno paveikslo laimėtojo paskelbimas
9. Gausus bufetas ir atskiri stalai
10. Šokiams gros *R. Butrimo* orkestras

Minėjimo iškilmes maloniai sutiko pravesti buv. Lietuvos Studentų Atsargos Karininkų Korporacijos "Ramovė" vienas iš steigėjų ir pirmasis jos pirmininkas *St. Gudas.*

Kadangi visas šio minėjimo pelnas yra skiriamas Lietuvos Laisvės Kovų Invalidų šalpai, N. Y. Ramovės Skyrius tikisi, kaip ir kiekvienais metais, gausaus visuomenės subuvimo.

Lapkričio mėn. 22 d. sekmadienyje, 11 val. ryte iškilmingos šv. Mišios Apreiškimo Parapijos bažnyčioje už žuvusius Lietuvos laisvės kovotojus.

N.Y. L.V.S. "RAMOVĖS" SKYRIAUS VALDYBA